Масса-а махкашкара пролетареш, цхьанакхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ (5120). | ШИНАР, 1 февраль 1972 шу. | Мах 2-кап. | Газет арадувл 1923 шера дехз

ДУКХАГIА, ДИКАГIА, ДАРЕГIА

1972 ШЕРАРА НАЬСАРЕН РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Наьсарен района къахьегамхой, деррига советски халкъ санна, чlоагlа дегаш гlоздаьнна болх бахьаб яllалагlа. ... Ханнаь боахам дегlабоалабарен советски наха шера хьал тlадаран lалашъяра йоаккхий ... тlалаш белгалъяьча КПСС XXIV съезда исторически решенеш чlоагlа ... фермашкий болхлой къахьегамаш ... [illegible]

Питилетка шоллагlча шера къахьегамаш ... СССР 50 шу дизара даха ... КПСС ЦК ноябрьски Пленуман СССР Лакхехьарча Совета ... 1972 шера укх тайпара социалистически декхараш тlаэш: [illegible]

Ялат 34 эзар тонн дакха, цу дакъе кlа 17 эзар тонн ... 13 эзар тонн, баьццараш — 1600 тонн, генараш — 3000 тонн, картолаш — 6100 тонн, дулх — 1100 тонн, шура — 4900 тонн, тха — 30 тонн; хlара гектаре тlера 22,5 центнер ялат чудакку ... [illegible]

[illegible]

1972 шу, СССР 50 шу дуза шу. Даьхенна шерда къахьегамо толамаш доаша белгалдоккхаргда. Дlахо а социалистически яь лерга Малгlобека района юрта боахама къахьегамхоша.

1972 ШЕРАРА НАДТЕРЕЧНИ РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

КПСС XXIV съезда решенеш кхочушйьра, шерра социалистически ях а йоржахь районе юрта боахама производство дlахо дегlайолаеча белгалла толамаш дахьад района къахьегархоша.

Хlара гектара тlера чуйица ялат 22,1 центнер хилар, ялаш 16 центнер йолча, деррига чудена ялат 42 эзар тонн дар, плаш 32 эзар тонн йолча, пачахьалкхенга 21500 тонн ялат дехьад, заданегlа дохка дезар 17 эзар тонн хиннача.

Во къахьийгадаш хьайбаш боахама болхлоша а. Тlехьа тlаенна задани а тlехьа шура йохкара план 106 процент кхоачашьей, фуаш — 107 процент, тха — 944 процент.

Пятилетка хьалхарча шера хlатаиш социалистически декхараш кхоачашдеча лоархlаме дакъа лаьцад «Верхненаурский», «Гвардейский», «Надтеречный», «Знаменский» комсеш лелаеча совхоаий коллективаша. Ялат кхаеча тlекхиа толамаш дахьад «Знаменский» комсаш лелаеча совхоза Ленина ордео лелаеча Закаев Альбека култлаеча кхаш деладе-ча бригада. Укхаза хlара гектаре тlара 32,4 центнер ялат дахьхад. 1971 шера яьржача социалистически яьа итогаш ялат кхеча лакха хьоакамаш дахарах «Знаменский» комсаш лелаеча совхоза коллектива РСФСР Министрий Совета, ВЦСПС кара-кара тела Цlе байракх елай. Шура йоакхачен из пачхахьалкхенга йохкачен доккхий толамаш дахьад «Надтеречный» комсаш лелаече совхоза шурий-товарни ферма хьайбаш лелaдераш. Хlара фуражни lаттагара 23351 килограмм шура яьккхей цар, социалистически декхарех яккха езаш хиннар 2100 килограмм хиннача. Доярка Ахмарова Яхитаси Абдуева Айшаси дахка хьонхамаш кхы в лакхагlа да.

КПСС ЦК ноябрьски Пленуман СССР Лакхехьарча Совета нхоалагlча сесси решенеш чlоаrlа къоабалъеш, СССР 50 шу дизара даха доаггlача тайпара накъадахара яхье дахана, Урус-Мартана района «Гойтинский» совхоза къахьегамхой инициатива хьал а лоацаш 1972 шера укх тайпара социалистически декхараш тlаэш:

питилетка шоллагlча шерах лаьтта леладара лакха культура йолaк lклма ма яххара боахам лелабергболаш шу де. Хьалха латта опыт балха юкъеккхулаш, хий дехка лаьтташ икйса леладеш, органически минеральни удобренеек а, лакха хьунаьам луча фух а шерра пайда эцаш юкъера лаьрхlача районе хlара гектара тlара 20 центнер ялат доаккхилга lалашде, хий декхача лаьтташкара гектара тlара — 35 центнер, комсаш — 60 центнер, генараш — 10,8 центнер, баьццараш — 100 центнер;

деррига 41800 тонн ялат дакха, цу дакъе кlа — 30360 тонн, комсаш 22000, баьццараш — 600, сом — 120, генараш — 970, дулх — 3100, шура — 5700, тха — 92 тонн;

хьайбаш продуктивность лакхаерца хlара фуражни lаттагара 2250 килограммаш хlешагlа йоацаш шура яккха, хlара бlаь lетта тlехьа 84 lеса ихеде, хlара устагlана тlера 5,6 килограмм тха даккха;

лeладаш дола доахан 5,6 эзарнега дlакхоачаде, хьакхарч — 3 эзарнега, жа — 15,7 эзарнега, кролинкаш — 0,5 эзарнега;

пачхахьалкхента доххача хlара хьайба доъал юкъера лаьрхlача 300—400 килограмм хилийта, хьакхарч — 100—110 килограмм;

доахан интенсивно кхебарца хlара бежана юкъера лаьрхlача дийнахьи бухк 600 грамм дулха тlакхеттийтаргьа, лаькхарита — 400 грамм;

племенкой болх тоабаран хьайбашта искусственни осеменения яран оттаяь плакаш кхоачашъелга lалашде, деррига боахамашка хашнахьа ветеринарно-профилактически хьайбаште дарба лара мероприятеш чакхlоахилгеи вlаштlехьдаккха;

питилетка шоллагlча шера пачхахьалкхенга доккарга ялат 16875 тонн е планал 35 процент совгlа, генараш 525 тонн, баьццараш — 250 тонн, комсаш — 23000 тонн, сом — 100 тонн, дулх — 2200 тонн е планал 10,1 процент совгlа, шура — 4120 тонн е планал 11,6 процент совгlа, фуаш — 350 эзар, тха — 92 тонн.

Уж декхараш кхоачашде яттув баргба юртбоахама культурай хьунаьам лакхабара тlаерза агротехнически мероприятей комплекс чакхъяккхаро. 1972 шера кхебергболча хьунаьама лаьрхlа оаха хlанзле кхашка 20000 тонн кхо диллад, 4500 тоннал совгlа минеральни удобренеш еххай. Укх шера хlанаш дlахьергйолча лаьттан 9000 гектара тlа чудолийташ хий дулларгда, 12700 гектара тlа — вегетационни къаселе.

Юкъера хьайбаш доакъерна lалашдара 34000 тонн гlожа доакъар, цу дакъе йол 17000 тонн (нох фо детташ йоакъаь 2000 тонн) 63000 тонн силос хийчергьа. Дуккхача шерашке хьахула баьцаш йола культурни дагlенаш хьерган 1500 гектара тlа, баьцах 100 тонн хьоар кийдерга, сенаж — 1000 тонн, прессованни ях дlаоттаерга 3000 тонн йол.

«Братский», «Верхненаурский», «Надтеречный» яхача комсаш лелаеча совхозий кхаь ферма хьайбашта автоматически хий меладелген помещенешкара кхо арадоахалгеи lалашдерга.

Района механизатораша тракторшта, лаьтта хийчдук ялат дlадуаш машенаш 20 февраль тlакхоачаш ремонт яь йоахарга, доакъар lалашду техника — 20 март тlакхоачаш, ялат чуйду комбайнаш, жаткаш, ялат цlенду машенаш — 1 июнь тlакхоачаш.

Мамогга шерагlа йоаржаергьа совхоза болхлошта юкъе экономически знанеш. lомаваь хийчерга 90 поливальщик, 100 тракторист, 150 трактористашоай классность лакхъергьа, 400 саго агропроизводственни курсашка дешарга.

Надтеречни района къахьегамхой чlоаrlа дlубенна ба шоаш СССР хьаьь 50 шу дузача дешна КПСС XXIV съезда Директиваш, питилетка шоллагlча шера плани социалистически декхараш кхоачашдеча доккхий толамаш а дахьа лакъаrlоргхилерах.

Дlахо а ях лелаерга Наурски районаца.

1972 ШЕРАРА СОВЕТСКИ РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

КПСС XXIV съезда исторически решенеш кхоачашъяра ... Советски района юрта боахама къахьегамхоша ... питилетка хьалхара шу. [illegible]

1971 шера пачхахьалкхенга юртбоахама продукташ йохкара план ... задане ... дулх — 102 процент, тхьа — 157 процент, фуаш — 105 процент, тхьамийна — 107 процент. [illegible]

Къоастта дика толамаш дахьад Орджоникидзе цlерагlчен Ленина цlерагlчен колхозаша.

1971 шера Орджоникидзе цlерагlча колхозо планегlа 600 центнер доккха дезача 1000 центнер дулх дехьад.

Ленина цlерагlча колхозо 400 центнер тхьамкий ... [illegible] ... «Новый восход» яхача колхозо 270 центнер хьаккхай, шерагlа 250 центнер хинна езача.

КПСС XXIV съезда решенеша догаш уреттадаь долча оаха, юрта боахама къахьегамхоша, КПСС ЦК ноябрьски (1971 ш.) Пленуман СССР Лакхехьарча Совета кхоалагlча сесси решенеш ... укх тайпара социалистически декхараш тlаэш тхоашта 1972 шера:

Деррига доахкан дола ялат 3200 тоннага, ноорий борц — 15300 сантиметрага, картолаш — 340 тоннага, баьццараш — 252 тоннага, тхьамкий — 170 тоннага дlакхоачаде. Хlара гектаре тlара 17,1 центнерал кlезагlа доацаш ялат дахка, 90 центнер картолий, 90 центнер баьццарий, 11,5 центнер тхьамкий, 190 сантиметр ноорий борца хиха. Пачхахьалкхенна 220 тонн сом, 170 тонн тхьамкий [illegible] дlадала. Кхаъ 6000 тоннал кlезагlа доацаш органически удобренеш яха.

Хьайбаш боахама дакъе: ... 600 тоннал кlезагlа доацаш дулх, 13,2 тонн тха ... пачхахьалкхенга 720 тонн ... 14,5 тонн дулх ... 315 эзар фуъ, 35 тонн тха дохка. ... деррига доахан 3200 бежанга дlакхоачаде, цу дакъе дегта доахан — 1100 lеттага, ... 7000 устагlага, жерг — 3000 ... [illegible] хьайбаш хlара устагlана тlера 2,2 килограмм кlезагlа доацаш тха доаккха ... юкъера лаьрхlача хlара 85.5 ... бежана 520 грамм дулх тlакхеттийта, хlара 100 lетта тlехьа 87 lеса ... 100 ... тlехьа 90 lеьхар кхебелга lалашде.

24000 тонн гlожа доакъар, цу дакъе йол — 12000 тонн, ... доаккхар — 7000 тонн, цу дакъе силос — 7000 тонн хийча. [illegible]

Района ... [illegible]

Задани района [illegible]

Социалистически декхараш ... района юрта боахама хьаьт... митингий собрано.

Грозненски химически комбината № 12 йолча цеха къонача аппаратчикашта юкъе белгалъяьнна дика къахьегаш я комсомолка Кочкаева Мария. Цхьакха смена дlаяхийтац цо хий норма тlаккхоачаш ца еш. Цхьа метиг ... къонача аппаратчица технологически режим толда яь я.

СУРТА ТIА: аппаратчица М. Кочкаева.

С. Хугаев сурт.

КПСС Централъни Комитетен

СССР Министрий Советен

ТОРГОВЛИ ТОАЯРЕИ ИЗ ТЕХНИКАЦА IАЛАШЪЯРЕИ ЦХЬАДОЛЧА ГIУЛАКХЕХ

Халкъа хахара материальни культурни боарам дlахо а лакхбара дакъера 1971—1975 шерашка халкъа боахам дегlабоалара пхе шера плана заданеш кхоачашъяра лоархlамерчарех цхьа хьал хилар бара, дlахо а торговли тоал лерхlаш, КПСС Централъни Комитето СССР Министрий Совето тlайнцаб «Торговли тоаярен из технически lалашъярен цхьадолча гlулакхех бола» сопам. Сопам тlа белгалдоакх дlаьхача питилетке розничи товарооборот дикка лакхъялар, дукхагlа ехар кхачан продуктан, бараккаш, кога гlирс, культурно-бытовой боахаме ешен предметаш, чlоагlъеннай торговле материально-технически база.

КПСС Централъни Комитето СССР Министрий Советом боагlаш йола органаш декхарийла яь торговлен общественни кхачен дикка товбара гlулакхаш де, укх питилетке товарооборот, магазинийн общественни кхачан предприятей сеть, холодильникаш, складаш, овощехранилищеш дегlайоалаяра хьахъехьара а вай хахарча оборудованецея торгови техникаш уж lалашъяра, торговлена доал дара структура дlахо а эргалькха товара тlеерзаь а йола планаши заданеш кхоачашъелга дуццинга йоацаш lалашде, торгови аппарата ерригача звеной балха хьинар лакхде, шоашта тlадиллача гlулакха хьакъехьара торговн боахлой бехкхаша лакхбе, бахача наха гlулакх дара культура лакхъе.

Сопам тlа къоастадьд торговли тоаярен из технически lалашъярех хьдда дола гlулакхаш.

СССР торговле Министерство иллаш я бахача наха хоаттача товарашка хьожаргйола уж товараш хьадеш йола предприятей йолча СССР Министерствайн ведомствайн, хlаьта хитта ВЦСПС-и Центросоюзен викилех лаьтта совет. Халкъа эша товараш арахецача министерстваштеи ведомствашкеи тlадиллад йоагlаш йола шоделеш хоатташ хилар деизита кхоачашдар, из болх торгове организацеца цхьана а беш.

КПСС ЦК-и СССР Министрий Совета тешаш я моттиганка партийни, боахама, профсоюзни органаша торговли дегlайоалараи общественни кхача дукхагlа хииайтарахи йола КПСС XXIV-ча съезда решенеш толамца кхоачашъяра тlаберзабаь шерра организаторски болх бергхилерах, советски наха деш дола гlулакх дlахо а толделга lалашдергхиларах.

«ВАЙНАХ» ИЛЛИ ПАЧЧАХЬАЛКХЕН АНСАМБЛА КОЛЛЕКТИВА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Республика-эйкъаши Востока ... гастролаш ... гlуллакх деш творчески толамаш дахарах, Чечено-Ингушски Социалистически Республикан «Русская зима» ... фестиваль гор. Москва ... «Вайнах» яхача Пачхахьалкхен ансамбла коллектива Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель

И. ОЗДОЕВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь

Г. СХАШОК... [illegible]

Грозный, 19.. шера 20 январь.

СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТА МАЬХАШ УОТТАДЕЧА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН КОМИТЕТЕН СССР ТОРГОВЛЕ МИНИСТЕРСТВЕН

СССР Министрий Совета тlадиллоргlа СССР Министрий Совета маьхаш уоттадеча Пачхахьалкхен комитето СССР торговле Министерства 1972 шера 1 февраль дене печатлашкан ремонта маьхаш лоархlа.

Iаьржа-lай басар гойтача ... телевизорашта ремонта мехара:

59 см — 20 процент,

61 см — 15 процент,

65 см — 8 процент.

Къерда йоаллача телевизорашта ремонта мехара — 26 процент лоархlача.

Лакха йоаллача телевизорашта уоттача кинескопашта мехара — 16 процент лоархlача.

[illegible] ... «Молодогвардейская» ... шахта-гигант.

[illegible]

СУРТА ТIА: «Молодогвардейская» шахта тlера сурт.

Р. АЗРИЕЛА сурт.

ТАСС фотохроника.

ВЬЕТНАМ — ВЬЕТНАМЦАШТА

ДУХЬАЛА ХИЛАРА МИТИНГАШ

—Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тlем тlа а, Корее лаьттача тlем тlа а хуйттача бомбел дукхагlа бомбаш йийттай американски салташа Вьетнаме. Итт шу совгlа да я уж миллионаш бола хах бомбеш вьетнамцаш карабер забе гlерташ хьабоагlа, — яьар селхан Пентагона политиканаш дукхалара митинг хьаеллаш В. И. Ленина цlерагlча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе парткома секретара Н. И. Шегочихина.

Америка леладеча зуламерча гlулакхашка «тоййта» ала гулбеннача бlаьш болча болхлошка, инженерно-технически болхлошка, гlулакхерча нахага да «Мукъа йита Вьетнам!» «Американски агрессораш, lоарадовла Вьетнамера!», «lех ла агрессорашта!» яха лозунгаш.

Трибуна тlа воал заводе электролабораторе цеха начальник А. С. Шахтман.

— Дишденнадац вайна, нохкъостий, е дицдала йиш йолаш а дац фашисташа вай мехка даь зе, къаза боабаь вай даьй, вежарий, йижарий. Цьабакъде, фашисташ бокабир вай. Ишта хинна а хиннад хургдац, хаарно котаяла йиш яц цlакхха а. Тахан ший лаьтта, ший бокъо баьъан къоасам лоаттабеча Вьетнамцаша ба машар мал беза нах. Вежарашка йолча Вьетнаме оагlув хьалноцаш бараца я Советски Союз а. Цул гlоцеш хьена на, ххы тlа новкъостал де ийча я. Цу юкъе тхоай дакъа хургдолаш да тlехьа дикагlа къахьегарца тха нехо, — йоах цо.

Дош лу Сийлахь-боккхача Даьй-мехка тlема доакъошхочоа П. С. Бедрицкена.

— Сона дика довз «тlом» яхе дош. Даьра чоанох йитай цо вай лаьтта, кlахха дегашка. Къина бела баь тахан вьетнамцашка американцаш. Цудухьа ях аз сай новкъостий цlерагlа: «Чугlо шоай цlагlа, американцаш!».

Митинге хагирхой цlерагlа къамьални даьча завода комсомольски организаце секретара В. Г. Данилова, № 2 йолча цеха йоккхагlйолча оператора З. М. Цыбанева, ЦЗЛ лаборантка В. Д. Радочинскаяс, массене цхьанне санна, Индокитая мехкашка леладу гlулакхаш хара а деш «сецийта» йоах тайшача балхаца шой «ворда» хьалтlаенахка гlертача Америкага.

Вьетнама оагlув хьалноцаш йола, ххы а оасаргlа къахьегара, Даьхен ина чlоагlбара тlахьехаш йола резолюци тlайцар митинго хиннараша.

З. ГАЙСАНОВА.

ДИКАЧА КЪАХЬЕГАМЦА ХЬАЛЛОАЦ

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Кюаргта уйна тIаьхьйта Iомаю совхоза коммунистана КПСС ЦК ноябрьски Пленуман решенеш, хIана аьлча боккха мехаллий а, чулоацам а болаш я уж.

Дукха за йоацаш Пленуман итогаши, хIаьта царех хетта тхоашта хьалхашка хетта декъараши дуъцаш партийни собранеш хилар тха совхозе. Пленовк къамьлаш даьча коммунистана дийцачох а хоьргда из Пленуми дуней халкъашта мьъерча вахаре, политике, машар чIоагIбара цар мел берхате лерхI. Цудухьа хег тIара къоабалйир массане а Пленума решенеш шоаш.

КПСС XXIV съезд хилчахьа вай мехка а, хьыча мехкашка а хинача политически эргалоций итогаш яй цу Пленумо, — йоахар тха гIинилошъечо Цечоев Илеса. Вай парте машара теахаша дола гIулакхаш хьинарерча къахьегамца хьалхаца хьожаргья тха гIиналашъерий коллектив. Питилетка хьалхара шу дика чакхдаьккхар оаха. Кхы а лакхагIа хьокхамаш доахаргда укх шера.

Совхоза керттерча инженера Гиреев Захречо, зоотехника Барнинхоев Ватыра, укхаза къамьлаш даьча кхыча специалисташа, боххлойша. Пленума решенеш къоабал а еш уж кхоачашъяра шоаш дергдар хийцар.

Цу Пленума хетаяь из собранеш кхехьа дукха кийчо йир оаха. Агитаторашi, политинформаторашi сарцарI а баьха бригадашка, фермашка, отделенешка къахьегаш болча наха дIабовзийтар цуй решенней чулоацам. Цул тIехьагIа ерригача цехови партийни организацешка собранеш хилар цуй итогашта хетаяь. Цу гIулакхаша кIоаргта дIадовзийтар наха КПСС дуней хадьмалта юкъера доттагIаш машари чIоагIбара дешадру гIулакхаш.

ХьалхагIа ца хадаш ... вешери хинна Европе укх тIехьарча 25 шера йиссай. Советски Союзера дIауха доттагIаш ... ... из ... ду гIулакха, «сийна чIоа» а ... цу Iинарэ. Уж йоккхий политически органашка ... вахар лорадеч хьалхарча ... ... Коммунистически парти я. Мел вIашагIбеттабеннаб укх тIехьарча хина вай партийни ... хьалхагIа ца тешаш хинна капиталистически мехкашкара политически деятелаш. Цу мехкашка машарга доха наькъаш хьадийлад Советски Союзо, царцара ... ... чIоагIлуш доагIа.

ТIеха, цатешамаш, къамала, харцонца машара политикая чIоагIагIа дукхьал еттаи из бац дунен тIа. Из ниэ ба вай ... Цуна из кера я боагIа.

Дох хетта шоай къахьегам вахар кхы а сийдолагIа хинийта, творчестве юкъе ... вай шоай чIоагIIбеча, цул сий айдча тIагIертта къахьегаш ... хIара болхло, специалисте, гIулакхера саг. Из декхар ... тха парторганизацеа тахан шоай ... мехъмоттиге оттадаьр а.

Оаха шIекханта теннаб ... шагIча питилетка хьалхарча шера тхоай совхозе хьоьена къахьегамашка, йийцай даьхача хьокхамай хIара цифра. Цхьадолча гIулакхаьта мело хиннад тхо. БоагIача тайпара йайда ... оаха хьаьттах. Хьоттам ... хилар хьувкъамата Iаттьа дале а тха тхоай бехк дукхагIа ба геттара тIара кIезига ... далархьа, къаьстта хьажлIаш. Оаха дийцад уж кхоачамбоацараш, уж дIадоазургдоа маьттаьш боагIаьд.

ДикагIа къаьхьега болабенна тха доахан ладераш. ... чахьалхкента шура йоалара задаи дикха тIеххоачалньай цар. ХIанз аххан юкъе санна шура йоахад тха фермашка. Хьахханна оттадаь декхар да бIаьоти хьатIалаца йелча хаь мьгI да йолийтан хIара Iаттатара дийнахь буси 10 литр шура йоахкаргйола гIулахх вIашгIехьданчхар. Январь беттара задаш тIеххоачанъе теренаш а тха фермай. Социалистически яхь яьржай царна ...

Хьаххашо кхоалагIча ... верча коммуниста Бекок Махьцада кулгалдеча фермага я. Укхазара бараш цу вай бувцача итт килограмна боараита кхаьча дукха ха я.

Хьалха дийнахьи бури вала пачахьаьлхкъна дIахущ йола шура аггара дуккагIа хиича а ниэткъа 19 центнер мара хилацар. ХIанз 25—30 центнер лу оаха. Района кхьча совхозашкарча наха хетт тхоа, фу лу раш, фу хьайша а шура, ... шорта Iалхидаьча доакъарах хьахинна да. Хьаххашка оттадаь декхар дар шеи шера тоъаш доакъар Iадаще, аьлна. Оаха ... хIана ца ... кхоачал а дир. ХIанз кхьча бахьашка доха а доакъар да тхога. Цудухьа хIана тха хьайбаш дийна да. Дийнахь хIара Iатта 10 килограмм сенаж (укх шера дукхьашха тха рационе юкъедоаладаьча цу доакъара ... баргIоацата доахан лекадерашта дIахайнад), 10 килограмм силос, 5 килограмм йол, 2 килограмм концентрат, ... бохо берда, минеральни подкормка лу оаха. Шоаш кхабарга хьожна флиташ а из доахана.

ХIаьта а доахан дика кхабарах тийша дитац оаха гIулакх. Организаторски, кхетам болх айбаьб фермашка. Тхоай партком а ... даке дийца а дийца коммунисташ бахийтаб оаха цига кхетама болх бе, ... да. ДукхагIа аха ... баьххаб фермашка совхоза нунгахкойи специалисташ.

Хьайбаш боахам, хьалха тIехьадусаш хинна из боахана дакъа, хIара ... гIулакхаш бола тешаш чIоагIдеш хетт тха. ... «Гете ... а нух хьай тIа ... хIана ... удобренеш дIадухьами (7 шера гаргга тонн дIайахьа ... йоагIача 10 зарнех), техника тоеш боахи механизатораш. Февраль ерригга а техника кийча хургья.

Хетаргахьа ер шу беркате хила шотаи да тха совхозе. КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеша хьинар кхы а чIоагIагIа айдаьд тха боахана коллективе, дукхагIа терпаш ... ца производстве эффективность лакхъяран къахьегама овсарле айран шоай производствена резервеш бизза йоацац оаха. Партком, ерригга файталцара парторганизацеш из дика болаш хьахлоацаш а социалистически яхь кхы а шерагIа йоарьяра совхоза къахьегамхой аргIанцаш а хургьа.

У. ТЕРЛОЕВ,
Нохч... «Октябрь 40 ...» ... секретарь.

Керда продукци арахец

1971 шу духалуш Грознески «Электроприбор» заводе конструкторашо, технологашо, болх ... кийчбир кердача, балха боккъал овсаре йолча хIинзарча техникии ... ЭР-300 мI яхача электрофотографически аппарата образец.

1972 шу тIаххоачаш заводо ера а хийца дIадаьхийтай халкъа боахама чIоагIа ... боли уж ...

ЭР-300 мI яхача аппарато тайп - тайпарча документацей, микрофильмашй 300 мм шорда долча ... тIа минута 3 метр а сахьата 300 доакха дакъа лепи доаххаргда. Из цхьан санна дIа ... лелаю. Хьанача программате хьажжа ... тIара 60 ... сийдаладаьккхача экрана тIа сурт доакха а дийа.

ЭР 300 мI яха аппарат ... образецата ...

Из шерра кхьебоаларо Iилматехнера, проектно - конструкторски, технологически, патентни организацешка, промышленноста тайп-тайпарча доакъошка, дикка дукха наха боахаш ... шу ...

Коммуниста Д. М. Персиянова кулгалдеча предприяте ерригча коллективана нарагIдаьнна долча хIама ...

Из аппарат ... а промышленни ... доккха дакъа даьккхар конструкторша А. Сулейманова, А. Пчелинцева, участка начальника Н. Ситникова, ... В. Беседина, слесаре В. Зыбина, Г. Афанасьева, фрезеровщик В. Вышинова, технолога Ю. Решетова, кхы дукхачар.

Кердача ... Дукха дукхагIа арахеца ... керда продукци.

... аппарат совгIа РЭ 300 ... РЭ300 ... электрофотографе ... модель ...

ЭкспортагIа ...

Р. РАВИЛОВ,
Грознески «Электроприбор» заводи ...

ПРОФЕССИ ЕЗАШ ХИЛЧА

Набе наха йоахкаш ... доарка яр. Ше школе яха ца езача хана наьнаца цхьна новкъостал де ферме ухар Наби. ДоттагIал тессар цанас лeладеча доаханца. Наьнага а ца садаш къайлагIа доалана там бела доакъар хугадоа, шекар толар. Цудухьа ца йоагIаш кIира а даьккха юха еча а дика йовзар Наби доахана. ДоттагIадоалар уж бIавгашйча Набе а. Къаьстта дукха лезар Набена Iаьсий. Цаьца довзаш, уж шIендеш, царна доакъар яуш сиха чакхдохар ди. Яха безам а боацаш шIайодар мьнаца. Хитта Iасилгашта тIаххожам лоаттабош шийна ца хов наьнага хетташ. Цанас беш болча балхага хьожаш. Болх бе ше дIайолахлалехьа дукха хьалха цхьаьнца хIамаш Iомадир из доахана, къаьстта Iасилгашта тIаххожам лоаттабара.

Цемецки фашисташа тIом беш хинна хала ха яр из. Школера хIа а лына ферме болх бе ахар Наби. Хьайбаш продукци алсамъяккхача, фашисташа тIом бечарна дукха дене а наьхъостал кургхилара дот тийша йоача Набе. Ше къовбал а бах хьайна болх барал совгIа кхы балхаш а дора. Цу хана Iасилгаш лeладеш яр Наби. IадалгIанта тIаххожам лоаттабара хьакъе цхьанца харашхош хиннадаале а, хала дар Набена болх чIаболабаьча хьалхарча шинахь бетта. Тоам болаш лайр цанас вIашагIача ... Дукхьа шийна хош дар практикана чIоагI а даш, шийна хош доатар кхьча Iаьсий леладерашка а хоатташ хIаболабир Набе болх. ХIаьта къахьегамхара ... Наби. ... шу даьча ... юкъе къахьегама хьокхамаш ... белтаьальлар Наби. ТIом чакхбаьнна диъ-пхиъ шу даьча Джамбулатова Набе къахьегама толамеш, цул балха опытах газеташ тIа ... ХIаьта Набе ... хала ... лeладара опыт йоалача къонача ... хьехамаш доа, ... опыт хIайоизийтар.

ТIом болча хана хоси-мосте кулар болхлой ца тоъаш, уж хувалуш моттигаш. Хитта, доарка чIоагIа цамогаш а ... хьама саг а воамаш ... дукхьашха даххача ... групп. Болаш балар цу хана ... а. Ферма заведуюши ... ХIаьта ... молагIа ... оттавича уж дотта дIадоладаьча хана ...

Цхьа ферма болхлой шIеча утолоке гулбинача хана ферма бригадира аьлар: Наби, къахет сона хьажа саг а доацаш дисача цу доаханах. Гой хьона уж лeладь доарка цамогаш хиннача хана дена цаI-ах бутт шера чакхбаьпнабене а цар шура чIоагIIа лохъьяй. ХIаьта хьо мара саг вац ферме уж леладе дог раьза а долаш ха кIалургдолаш. ДIавцадалар Iа уж.

Атта дацар Iаьсий лeладаьчох шIаьха доарка хина. ХIаьта къаьстта хоза да къона доахан лeладе. ХIара Iатта оамал йовза еза. хIаьта доакъар далар, хий молудар, уж дотта моттиг шIела — дерригга а аргIа толха ца еш кхоачанде доаш. ХIаьта а ханоашца къонсан лоаттабе Iема йолча Набе сиха вIашгIехьбаьхкар шай болх. Цига ... Iасилгаш леладеча хана Iомадьар а.

Цамогаш хинна долча юха балха ера. Цхьабакъла цунна керда доахан группа а еце, Набе лолаю доладьараш Набега дитар.

Чакхдаьлар шу. Итт йича гулдаьлар Набе хьалха уж доахан лeладаьча доарка йоахкаш хиначул хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 288 килограмм дукхагIа шура яьккхалта. ХIаьта пхи шу даьча Казахски ССР Семипалатински районерча доаркашта юкъе хьалхара моттиг лаьцар цо. ХIара Iаттагара шура яккхара яллагIча питилетка план дIьи кхи шера кхоачашйир. Цу толама лакха мах а баь «За трудовую доблесть» яха медаль елар Джамбулатова Набена.

1958 шера Казахстанера шийдай баьхача, ше лыча Грозненски района Iалхан - Юрта яха ера Наби ший дезалца. ЦIайсагIашехьа балха отта безам болаш «Ермоловский» совхоза директоре тIаьхар. Цул сий дола къахьегама кхиъ кхита чу санна хIагойтар Набе къахьегама кипна.

— Хьона кхы саг-м вац? — аьнна хаьттар геттара ваьза хиннача совхоза директора, — тха ферме чIоагIа ... санна бола балха йоккха опыт, ший болх дукха безаш бола доаркаш.

Цу дийнахь денз «Ермоловский» совхоза шурий - товарни ферме къахьегаш хьайоагIа Наби. ХIаьта цу дийнахь денз боахама доаркашта юкъе хьалхера а шолагIа а моттиг ца йоаккхаш цхьа шу дIахайнйитадар Набе. Хана дукхиа хьалха кхоачашйир хIара Iаттагара шура ... вархIагIчех бархIагIчех питилетка ... грамотанца, мах болча совгIатанца, ахчан премеца. ХIаьта В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача ... шийна йола «За трудовую доблесть» яха шолагIа медаль елар Набена 1970 шера.

Лакха къахьегама толамаш доахкаш кIайолаьй цо яр юбилейни кIеслагIа питилетка я. Социалистически декхарегIа 2800 килограмм яккха езача хIара Iаттагара юкъера лаьрхIача 3500 килограмм совгIа шура яьккхар цо. ХIара Iаттагара 3700 совгIа килограмм шура яьккха Кадырела Яха мара яц боахаме а районе а цул хьалха яцца.

Дикача хьокхамашца дIадоладаьй Набе питилетка шолагIа шу а. Шийла але а дукха лохъяийтац цо хIара Iаттагара йоаккха шура. Социалистически декхар тIаийцад цо хIара Iаттагара шура яккхара кIеслагIча питилетка план диъ шера кхоачанъе. ХIаьта шеко яц цо ший декхар толамца кхоачашдергхилара.

Боккха общественни болх а бу Набе. КхоалагIа хорж из шура Совета депутаталла. ХIаьта цунна тIачIоагIъьяча участке цхьа барт болаш бах деладаш, школашка деша ха йола цхьа бер дац ца дешаш, шIена хул улицашка. Новкъостал дехаш шийна тIаьена цхьа саг дIаьвахийтац цо шийна могар лаь новкъостал ца деш. Цудухьа совхоза къахьегамхоша веттал юрта бахача наха а сий лу цун.

Я. ЦУЕВ.

4 БIАЬ МЕТР ПЛАНАЛ СОВГIА

ИIесагIча питилетка шолагIча шера дика къахьег Октябрьски буруутоадра бахий управленен коллективо. ХIанзалехьа планал совгIа 4 бIаь совгIа метр буруу техад цо. Белгалъьннна дика къахьегаш я бурувдетта мастер Смыков Николай Васильевич корте латта бригада. № 187 йолча скважинана тоха буруу 2251 метр кIоарг а долийташ хьалхарча декадо кхоачашйир цо бетта план.

М. ЛЕВИН,
...

ЛОАЦЦА

СВЕРДЛОВСК. Уралмашзаводе хьалъе йолальй керда информационно - вычислительни центр. Предприяте хьалхагIа хинача вычислительни центрочул пхеза дукхагIа информаци къестаергья цо, производства управленена автоматизаци яра проект чакхйоаккхилга Iалашдергда.

НОВГОРОД. Новгородски арматурни завода производственни корпуса хьалъеча лард йолла йоаккхача саьнгаш чува хьалъяьхай лаьттан еттара хьалхара кубометраш. Химически, мехкадаьтта, газови промышленноста предприятешта оборудовани тела йоалабора ... йоалаш.

БРЯНСК. Дятьковски хрустальни завода болх беш йолча, хрусталь хьеча механизированни линие тIа арахеца доладаь чай мала шаьра пелаш. Укхаза машинаш хьеапе хрусталах хьаьль кхоалагIа издели я из. Цо йиш хулийт пхьегIаш массехкана дукхагIа хьае.

(ТАСС корр.).

ЭНЕРГЕТИКАШ — ВАХТЕ

Январь бетта шолал эттача хане хьинар кхо ца деш къахьийгар «Грозэнерго» предприятеи коллектиаша. Цар нахаддаш Iалашйир промышленни предприятеши бахамах электрически йIоахалеи энергеиа. Цу халача бехкткхамерча хана цхьа моттиг ниийсъаьлаьар энергетикаша технологически режим толхаьь. Шоай болх дика вIашгIехь а баьккха йоитехи турбинашхтех дика доал дир эксплуатационникаша. Питилетка шолагIа шу дика дIадоладаьча энергетикаша дукхъашха 500 эзар киловатт - сахьатега кхоачалой нхьан сахьата йоаккхаш йола электроэнергия. Белгалъьнна дика къахьегаш я цига ин. Волуев, Цыбанин, Токарев корте латта смена.

Х. СУРУДЖАНИ.

ЧЕЛЯБИНСКИ ОБЛАСТЬ. Уральски грузовикашта цхьаькха тIакхийтай: Миассерча Уральски автомобильни заводе хьаьлй «Урал-375» яха тягач. Цо дIакхьа кхухьаргда халчьа боахама мохкъьеш. Из хургьа воча наькъашка лелалуш.

Буксирах тессача акприцепа дикача наькъашка 18,4 тони дIакхьерга, халача наькъашка — 12,5 тони. Сахьата 64 километр никъ бу цо.

СУРТА ТIА: «Урал-375 СН» яха автомобиль.

Б. Кавпакадзе сурт.
ТАСС фотохроника.

●

ЛЕНИНГРАД. ИIеслагIча питилетка хьалхарча шера «Металлопосуда» яха ленинградски производственни объединение коллективо планал совгIа арахийцай миллиона совгIа чайник, бидон, кад, ... берий кружка, ведар, таз, кхыйола хIамаш. Предприяте продукци бахача наха чIоагIа хоатташ я. Из терках е даь объединене цехо 1972 шера дукхагIа арахеца лерхI уж хIамаш.

СУРТА ТIА: ОТК контролер З. Семенова сирдаьккхача бидонашка хьежаш йоаш.

П. Фаустова сурт.
ТАСС фотохроника.

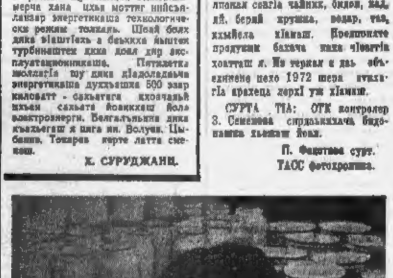

Экономически знанеш Iомаю

Вай парте довзийй декхараш оттадаьд комсомоланеи кагирхоштен хьалхашка общественни производства эффективность лакхъечеи экономика царIайоадаечеи дакъа лацара дакъе. КIоаргга ленински теоретически тIехьале Iомаелга парте экономически политика керттера дешаш кагирхошта дIа а локийтеш чакхдоаких республика юкъ хьанцарча комсомольски организацешка. КПСС XXIV съезда, ВЛКСМ XVI съезда, «Къахьегамхой экономически дешар дIахо йолача хана кхы а тоаларах» яхача КПСС ЦК сецам тIа оттадаьча декхараша вайгара хIалеш кагирхошта экономически знанеш ялара гIулакх оргадаьккха тоелта.

Из декхар кхоачашдара республике вIашагIъьехха а комсомольски организацешка болх беш а я «Социалистически экономика лардаш» яха кружокаш, лакхерча тхема — «КПСС XXIV съезди хIаптарча этапера парте экономически политикен», «Iилма - техническая революци цуй экономически социальни проблемаш», «Коммунизм хьалъеча хана производства Iилман ларда тIа кулгалде» яха семинараш.

Кагирхошка экономически дешар Iомадайтара тIаберзабаь беча балха формаши методаши дика оргайоахаш теаю ВЛКСМ горкомаша, райкомаша, юкъьанцарча комсомольски организацеша. ВЛКСМ обкома VI пленуме решенех аьчул тIехьагIа республике «ХIаранена — вай хамара техническии экономически знанеш» яха болаш баьржаб. Промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка укх дешара шера вIашагIъьяна болх беш я «Социалистически экономика лардаш» яха 123 кружок. Цига дешаш ва 3220 кагирхо. 17 эзар комсомолеци кагирхойи шоай квалификаци лакхъеш ва, 8 эзарне ДОСААФ курсашка деш.

Къахьегама овсарле лакхъялга дукхача факторех тийша да. ЛоархIаме да кьонача боллечул инициативе ерригача коллектива хьалхашка латтача декхарашца айха ... хилар. Из де йиш хул кагирхой экономически знанеш лакхъярцеи уж къахьегам безаш хьалххеберцеи. Предприятешка, боахамашка экономика кIоаргагIа ме Iомаю лакхагIа ва цар балха хьокхамаш а.

Дукхача кагийча нахех мехкарашеи ханал хьалха кхоачанъе шоай заданеш. Царех 3 эзарне хIадалача шера заданеш октябрь бетта кхоачашдир. Гудермесерча - мехинструментний заводерча токара, Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета депутата Кириченко Галиниа почин хьал а даьца питилетка диъ шера кхоачашъяра къахьегаш ба цу коллектива кагирхой.

«Комсомольций экономе фонд» дьахара тIагIертта къахьегаш ба Заводской района комсомоисташи кагирхойи. Лакха къахьегама овсарле йолаш къахьегарах, рационализаци ярах, хIамаш хьурмат дерах 800 эзар сом комсомольски копилкае Iоадалад цар. «Кердача питилетке хIамаш кхом ца беш пхьа ах дIадоахийтаргдац» аьнна шоай дешна дош гIулакхаца чIоагIдеш ба Ленина цIерагIча ГНПЗ кагий наха мехкарийи. ВЛКСМ ЦК вымпел ... цар комсомольски коллективо 2440 тони мехкдаьтта продукташи миллион киловатт - сахьатал совгIа электроэнергии кхоалйи, производствена юкъейаллай 88 рационализаторски предложени. Дукхача даькъе уж толамаш леха аьттув хулийтараш экономически кружокашка, коммунистически къахьегама школашка кагирхошта енна знанеш я.

Укх дешара шера хьалхара занятеш «Питилетка—сона, аз—питилеткана» яхача Ленински урокий хьесапе чакхъьялар. Цига комсомольцаша лийцар парте решенеши кIеслагIча питилетка заданеши кхоачашъяра де дезараш, социалистически яхь вIаштIахьйоаккхача, Iилма - технически прогресс бахьан лоаттабеча къовсамен «Питилетка — ударни къахьегам, къонагIар говзали кердаларашки» яхача боламен хIарана малагIа дакъа лоаш.

Кагирхошта экономически знанеш луча лоархIаме дакъа лоацаш я коммунистически къахьегама школаш. ХIанз цу тайпарча 539 школе дешаш ва 9438 саг. Царех хIара кхоалагIвар комсомолец е кагирхо ва. Коммунистически къахьегама школай пропагандистах — 32 ВЛКСМ член. Уж школаш чIоагIа пайдане я дукха нах цар чулоацамца, хIаьта къаьстта цхьан цехерча, участкерча аудиторех уж латтадаь. Укхаза производстве хьалх латтачар кагирхошта новкъостал ду коммунистически новкъ Iомае, болх творчески бе, шоай бригада балха анализ е, хIама лерхIа, вешта аьлча производствена бокъоца бола дий бу царех.

Экономически знанешта пропаганда яра комсомольски организацешта доккха новкъостал ду лектораша. Кагирхоекх комсомольски болча лектораша 1971 шера экономически темех лаьца эзарнел совгIа лекци йийшай. Цу балха дукхагIа тераж тIадухийташ хиннай ВЛКСМ Наурски, Ачхой - Мартана, Советски райкомаш. Кагирхошка дукха хаттараш лу лектораша. «Iилма-технически прогресса чулоацам малагIа ба!», «Хозрасчетах фонд бе баларах боахама хьалуллуй фу?», «Общественни фондаш хьахи уж дIа-хьа къьари мишта хул?».

Кагирхошта юкъе хьинара экономически знанеш йоаржачарех ва Наурски района Ленина цIерагIча колхоза инженер ноц. Зернов, «Красное знамя» колхоза агроном ноц. Гогаев, «Правобережное» НГДУ парткома секретарь ноц. Алексеев, Грозненски района № 3 йолча сеийй-бахьадаарий совхоза консерваши цеха начальник ноц. Вовченко, дукха кхыбараш.

Берригга кагирхой экономически дешара юкъевоара кхы а дукха къахьега лезаргь республика комсомольски организацей. Дукхача экономически кружокашка ... занятеш хIанз а лехача теоретически бодаме чакхъяьа. Бесталета кийсау общеполитически дешаш коллективашта хьалхашка латтача декхарашца ца дувзаш Iомадеш, боагIIача тайпара тергам тIаахийтац хьалха латтача опытах экономически дешаштен. Лехара латт кагирхой экономически дешар вIаштIехьдаккхара гIулакх гIинилошъечо, автотранспортни, торгови, баьа предприятешкен керта боахамен.

Комсомола комитеташа лертсIа терке йоа коммунистически къахьегама школаш дукхагIа вIашагIйоахарах цар болх лертсIа тоабаран. БIезига пайда ац экономически дешар доаржадара квалификаци лакхъеча курсаехи дешара комбинатеи. ХIаьта верттердар кхы а 15 эзар кагирхо, цу даьнъе 1100 комсомолец ца хIанз а цхьаькха тайпарча дешара юкъе ца озаш.

Экономически знанешта дикагIа пропаганда яра ВЛКСМ обкома оттаьча мероприятеши лаьрхIад республика районашка экономически знанеш школаши кипилекториши вIашагIйоха, халкъа боахама специалисташка, ВЛКСМ обкома, горкомий, райкомий лектораша кагирхошта экономически дешаш лаьца лекцеш ешийта. Шоай цехий, бригадай балха экономически анализ ер рефераташ язйайтаргда кагирхошка. Дешара цу чакхдаьлча зачеташ дIатергьа дар.

Экономически дешар кагирхошта юкъе шерра социалистически яхь йоаржаяра тIадерздиоц комсомольски организацешка. Цу гIулакхо доккха новкъостал дергда питилетка кхоачаргьеча хIара кагирхочо доала дакъа шерагIен юкъхагIен хилийтара.

А. МИТРОФАНОВ,
ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома пропаганди агитаци отдела заведующи заместитель.

ОЧЕРК

Аьшк ловз цун кулгашка

ЕРРИГА айца, цхьаьнна лостам боацаш хийтар сона ве чуваьнна йоккха помещени. Тайп-тайпарча кагийча аьшка хIаннилгаша тIаьк аьнна хьайнъвай из. Ца хоаш а харцахьа ког лейзача хьона хьатIамаллха кийча а кераж чуххьежача Iаьа маьлхо кьегаш из чоалх. Iоа вєIа сайн чу кьаI хьайнавецаре сег вац мотташ дагахьа Iодика юкца вєнавар со цу моттига,

Из хиннавар цу цIен да Разгуллев Николай Петрович. Хоза товра из цу чу, из воацаш хилча хIама ацаш санна хетаргдар цу помещене чу. Аьлик шаьрдаш, кьоагадеш тIолга тIа IотIабина дото бесса дош дIа а баьнна хьетIавера сона из ха хьа саг. Ше хьатIаьхоаччашехьа хьайховдадир ахархотук дар санна ийттIа дIайха кулг.

Карабулакера мехкдаьттахой болча вахча Разгуллева тайпан цIи боаххаш да хоаш юкаверздар се. ЧIоагIа сий деш, доккхал деш йоахар ункаларча мехкдаьттахошца цуи цIи. Са а дог эттар пок бIарг тоха, из воаза. Из нийх ба хIенте со из волча мехкдаьттахой «Техника цIагIа» воалаваьр. Дукха ха яц Разгуллев ше болх бе вела а. ХIанзалца ункаларча буровой бригадий а промыслий а хьашташ кхоачашдеча механна слесарал деш хиннав из.

Николай Петрович шиш боахан хьаьлохха, хьабоашйта воалавелча хайра сона эттара хьалха ункаларча лостамах бола са уйлаш мел гIалат хиннай. Моттиг да тоьаш хатмоапа уж хIамаш лартандаь ишта хийтад сона... ХIива фект, хIара оста, хIара хьастам шиш моттиге, дал бIарг тIаттаргболча уллаш хиннай ункаьа. Ши-шиш «чингаь», нахь эпарга, ше кхоллаш шийна йидлача халага хьелжа дIаеттаьд Разгуллева шиш гонзача кулгашкхьа мел аь хIама. Вешта цуа кулгашка хьаьл тайп-тайпара станокаш, приспособлении-м мейдаьтте доаьнкача «къахьегаш» а. Ункаваа вай воаа хIамаш — нир моделаш, копаш да — дIашагIа хилар ишра кхы башхало йоалаш.

— Инженераша, конструктораша шоашта хье дагаеха техническа хIама хьаьлхагIа моделаш хьа из хьокхий, тIаьхха шара бокъа ннча ху цунна аьшка сибата ерза, — ях аз Разгуллевга, — хьо хIана нуъл цу вэкьа тIара?

— Аз се балха воалача дIатагIйола сийна хьее хьадагаеха хIама. Модель еш воалаш боаш ха дукха хет сона. ХьалхагIа ю болх мишта бу, мел дайда цу бIарга да дейча сатец. Моделаш тIехьагIа ю.

Хьосташ санна боча кугг хьекх цо ше сега хьа мел хьекхача аьшка модела. Цар тIа доахкача кьахатец тIа дIаявьль а Разгуллева ше тийхка цIераш. Цар дIарапе истори дуиц цо.

— Яр ха лоадам боацача хIамилгех лоархIаш я, — аьнна йистара латтача цхьан модела дIелг дIатIа а хьекха дIахо вахаа веннавар са «гид», ва юхасацавьвара. Ункаина цхьа дош доаца хIама хете а мехкдаьттахошта-м дош хета мегаш я ер дагадехар сона. Телефона яр санна цифраш тIалатта диск а йолаш сона ца ейнача тайпара механизм яр из.

Хинна а хиннаяр из чIоагIа эшаш хIама. ЧIоагIа хало овар хьалхагIа ункаларча мехкдаьтте доаьнкача операторашa. Мичхата, бахьата турбаш чу гIолла газ дIа мел ехай хьажа болча дукха къахьегаш бахка безар цар. Ара шийла яр, йIайха яр, догIа дал..., дарз хьекхар аьнна ца Iош ладвишка дIа а хьайле, фенташ хьахьуввеш, пролладцаш хьайсаш бакка безар цар гаа юсташ. ТIаккха дьста моттиг мха дIаьвовлаш, дIачIоагIъенц боахаш бурар. Сахьат гаргга ха а йоагора цу гIулакхе, догIа дукха хало а хулар. ХIанз Разгуллева аьча цу приспособленица из ерриге процедура чакхъяйккхаре гIалле сега мех мара эшац. Диск хьалхьевладе мара деваш гуш вена станке цифра гуаламахийтава. Цу «хьоадам боацача» хIамиге чIоагIа маргIата бахьаб операторан. Воаран боацаш айеинай цу операцера ше кьахьегаш [illegible].

Оаш шийна хурга болташ ос станока тIа хетта боахле. Массаь, бIаь болт хьехча юкъа бIеза сонде сем цун из, бIаза яха бечне а саа. Ши бIаза хьа а хьакха кхайбола операцеда иха чуйкке уц. Ветьа бол дукха ших, ха — вача сагIара Iатче из гIулакх морхакита а.

Дехьа сеткаш ше доол, вохча аьча шиш торт а йоалаш Николай Петровича аьча приспособление цу халоваш мукъабальай ункашара дукха станочникаш. Из бахьан долаш иньа ма! станок сона ца еш хIаьта болт хьа ше боахкаш мел ших операцаш чакхйоахх. Цу тайпара цун кулгаш хIаьн нагий хIаммилгаш-м йийца е варганиц... Производства ене нах бев вагерована бIаь гаргга рацпредложени ениш Разгуллева ше Карабулакерча мехкдаьттахошта юкъе болх бе волавелча дены. Из са вIаштIехьдаргдоацилга шийна а хайра цуна. Цудуьха «къитта дIахо а...» аьнча санна ахаргаьа а кхачалахьа чакхъеъккхар цо цу цIагIара са сакъердаме экскурси. Хьажмогара цIона вIашка сахьаь пандар санна гул а даь цхьаь станокаш хоа хьекха эттар из, са дIаважарг а даьрIа. Бакъда, доккха гIалаг деш хиннад ас шиш уйлаш чуйнача из нига а хета Iодика йийцалаше. Сох сагота, сихвенна цу станока гонахьа из хьувзандаь хаьттар ас:

— Из фу станок я хьа, Николай Петрович?

— Станок яц-кх, хьо ма ца, — аз аьча гидропресса модель я.

КIеага халахотар дьйдац цу гидропрессо шиш автора. Кхетанзар цо лехадечих ункаларча буровой контора специалисташ, кулгалхой. Цкъарчоа дикка бег а вьакхар Разгуллев а из хьеш цунца дакъа доахаш хиннад И. М. Кобелевх, Н. И. Буравлевх. Оаш цунга дIадахийта тоша ванех «Вторчермете» дIадохшидалара дукхагIа пайда хургбар вайна, боахар мехкдаьттахоша. Цlайгора Разгуллев ше дагадевача, чIоагIа уйла йора. «Байра-хьегI са творческа наха...», — аьнча дIахьачар из. Дукхаьъттар цунна эттара хьалха ше аь хий хьауш станка. Цун технически талант гуча бола ха яц из. Уж баьхача шIена 30 метр лохетьа гIолла дека Шолж аьа хий. Сагота цIен-наьна ше бена дIайийта хIамаште тоха йиш боацаш. Вадараница из хьалтIадаха хала а дар. Дедача хаве ше кхостабергбоцаш берда а бела хIамигаа аьнна станок йир Николай Петровича. Цу, берда долача насосе 30 метр хьалхьай а деш 50 метр тоьлла турбаш чу гIолла дIаухийтар из. Шолже йисте бахача дукхача хазахила «Втар кхуга ше тийна станкаш. Иштта дIалнар унказа цун цIи.

ТIаккха хIанз, юкъера а творчество тIа а хийта цо аь гидропресс йоа а аь дIаьъккхар... 30 шара ше хьабенача къахьегаш юкъье цо аь шиш тайпара ита лар яц.

ХIаьта а воала дега юоралаш бакъдаш боалама а ше аь гидропресс лакхьалдарга сатувсар цо. Йоаза нийз бола, стенза механизм шиш бокъа ца лохаш юсаргьац йоахар дего. Цу гIулакхе цу уйлаша бакъе мара кунна тIехьашка ца бала, дукхьа етта, баьлдар, лейзадар чакхдаккха. Юххера дIа а хайтар ше хьайга хьа аеьа ца дейннага. Г. Орджоникидзера «Электроприбор» заводера бахкача специалисташ гIад а баха шоанга дIайнхьер из. ХIанз цу гидропрессаца тоаде моторан кхухь г. Орджоникидзе моребуланцаца, грозненцаша, цалгобецаша, кхьнар. Цхьа мотор тоабача 600 — 700 сом доаххa заводо. ГIад а бахе дIалу заводчивашь, хIанна аьнча цу гидропрессо тоаду моторан шоал а да мьха деза, цу тIа кора а дагIац. 500—700 метт низ бола доккхий моторш да уж. Дукхача моттигашка эш уж, бакъда, бурун дотараша хьаьстта чIоагIа эш. Боккха низ ба бурун тохаш царна тIабодар. Цудухьа дукхагIа йолча хана ротора юкъера сон кат а яле сош уж, шоаш бIарча деллаше а. Из кагъенна сон хьаккина низ болаш механизм ядар хьалха. «Вторчермете» дIаккхувар цIенна моторан. Доккха ю хувар буровой бригадашта.

Дукха ха яр Разгуллева ше гIуллакх дагадоалла. Юххера а хьа вай йийца гидропресс вIашагIхьлдар по. Ши аьар ах воар тоши дева доьц низ тIабахийта могаш а хьа ротораца лоала а хьа хьайнча сапла чIоагIа йола из кагъаннача соана вах хьайсоаккаш.

Лоаца аьча, пайдана ма хлаш юстар яьлача Разгуллева гидропресса шиш нигь лехаб. Москве а дIахазой цуи цIи. Цу вай йийцача из гидропресс болх беш йолча заводера хоаш бенаб Разгуллевга. ВДНХ хьа хьераш хьа «пресс», сихха модель е, аьнна. Из хьа воаллар автор се дIанна дьнна маIаргаьа лостача хана.

...Совхоза мастерскешка, заводе цейе, кхйрахьа хьаьна чакка йолча нийсвелча духьал вот сона Карабулакера технически творчествах, рационализаторски уйлах даьца хьаьлаьа доча слесарь Разгуллев, дагайоа цун талант. Юкъе дагадеш: «ЦIи къаас шера хьаьнна йоашаше, а сейма шора аьлн, боле лоашдеча цун кулгашка мел доша лар ютаргьар технике из институт хьакха хилча?» Деша вIаштIехьдаланзар хьоачча талаьнта. ПIох юкъе лиххар. Той гIира ца бахкхаш чакхвьлар из цига. ЦIавеча а балхаца сон дIа а хьиа дашар тIехьадисар.

ХIаьта а дийнача санна творчески уйла а еш къахьегаш хьавагIа. Шиш генаьа, опыт вIамагIанта, кхьача баьхлонта баьрша дIаехь. ХIирашкахьарча цу заводе йоахкача коллективаш шоаш мехкдаьттахоштея юкъо доттаргIал деллар а из ма вий. ДоттаргIал чIоагIа а да, хIанз аьнча, цуи гидропресса тIа гIоле еллача материальни ларданца хоттаделлад из.

Шоаш слесарах доаххал да йиш йолаш ба карабулакхаш.

М. ЗАНГИЕВ.

МОСКВА. СССР ВДНХ хьайбаш... [illegible] Балкаро Халкхьа Республика Iаьнна техникан [illegible].

[illegible] бахкараш.

В. Соловьев сурт.
ТАСС фотохроника.

Памирера хьаьший — вай лоамашка

Ши бутт гаргга ха шера яц гьалоерча Киргизера хьа а довлладь хьакха цIемха а уж ца хилахча вай республика лахкача лоамашка ях вихе ноаргIаш ерла яц яка хьайбаш дIакийца.

Уж доалладь Грозненски района «Советская Россия» колхозе. Доррига а укъа беман да уж — икъь буттIа я, эохарах варI дукха ха аалахьа бахка беза етти 10 [illegible] 3000—3000 [illegible] да уж.

Цу [illegible] ба М. Мустапаев Х. Сапунов. Дика [illegible] уж алой дехкарех.

Уж [illegible] хьаьж тха. Шоаш Iалама [illegible] лаьшехьа цамогаш ца хулаш, дика дакаш пел уж. Хьалоалядьча хина хиннечул хIанз тоаденагIа да уж.

Яхаш ихараш яц Iалама моттIгIча хеттанах. Эшаш дац варгIа наьрххIа даньар дилла а. Дорригача шера дукхагIа йолча хана аккхача лоа уллача довзаш хьаьаш хул уж. Ихараш яц лохое вахкарех а. Цулухьа хьаш вов царна дийнаьь саррамца тIахьевом лоттабе, йоамво бена Iу а. Цул соагIа хьаш яц бийсанна, е я ве хаотташ эттача уж чуллаш цхьаьнха а тайпа кхеала. ХIаьта царгара йоахкача продукцеге дIабоа мах дукка лохагIа ба хьечча хьайбашкера йоахкача продукцеге дIабодачуа. Цудухьа геттара пайдане да боохкенна уж оба а ваьар а. В. ДИКАЕВ.

КХЫ А ДИКАГIА БОЛХ БЕРГБА

Цхь шера ваен хинаг хьенц кхоачалтьера еррига шоаш тереаш еврцагIаьлда къахьегаш ба МалгIабикера мехкдаьттахой. Цудухьа дIадахача шера пхьаль соигIа дар дьаъкдар 7,5 эзар тонн «Iаьржа дошува» 10,6 миллион кубически метр газа. ПланагIа лаьрхIоца соигIа рациона ца бир 281 эзар сома маьла продукцеца. Хьадоаккхача мехкдаьттаган газатек хIаьбе [illegible] лохбарах [illegible] дир 276 эзар сом. Къахьегаш онсарле лакхьара задани 4,7 процент тIехдоаччабир.

Ше-шегIа хьакхинар уж кьахьетама толамаш. Цун юртера бахьан да къахьегаш ялетамца вIаштIехь а баькна социалистически ахьа ляхача управление ерригача производственни участкай коллективаш шоаш теронах бизза пайда эдар. Доахача къахьегама толамаьта юкъе дизза дакъалацар управление рационализатораша а. Цар кийт а яь производствана юкъейикхьача 142 рационализаторски предложенеша 421,2 эзар сом пайда бир.

Коммунистически къахьегама сийлен цIи лаккхара лырша хьа дл тIехь шерлуш латт. ХIаьта цу яхьа дакъалоацаш ая управленерча ерригача болхлоех 90 процент бахьлой. Коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лелаш на 900 саг. ХIаьта коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаш кхь районии инженерно - технологически службай мехкдьтта кийч а дадIаухийтача наха 31 участка, бригада, коллективаша. ХIаьа коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи лаккхара ювоаш лоттабош из 1200 болхла, 13 цех, 28 участок, 32 бригадех сменех.

«Социалистически ахь вIаштIехьйоаккхиага дIахо тоадараш бола КПСС ЦК садаш арабахиначуа тIехьагIа кхьлтта дикка вIаштIехьдаьккхад тха управлено болхлоена, бригадашта, сменашта юкъе лархача социалистически яхьа, кулгаддепте. Хьалха яйсьлум хинна кхоачамбоацараш дIа а доахаш, ях шерагIа [illegible]. Уж [illegible] кхоачаньа хьохаш тIаьхонин лоттабу.

Хьаькха дIахича хана сискализашта хьалтан кIалха ремонт ечан капитальни ремонт 1400 бригадаша кхьаьча толаний ах шера цхьа мара кхоачаш йиняр. ХIаьа хIаа кварталагIа кхоагаш ю. ТIайнца социалистически деккараш мишта кхоачашду хьежаш хаст-хаста шоайла дIа-юха ух яхье баьннераш. Яха лохьча хIара сала бехктахаш лакхбаьа. Ятье хьалхара шоллагIа, кхоалагIа моттигаш яьхачарна алчаш премеш хьежаю НГДУ кулгалхошон группаш решенех. Хьажаш йола премеш бахх боча хьаьхьа дукхалгон кIевигалгон хьежа хух.

Пятилетка шоаллагIча шера алан хинал хьалха кхоачалъера лаккхара социалистически деккараш тIайнцаш тха управлене мехкдаьттахоша. Уж толамца кхоачашдара яххьаьца дош уитмучно бахх бе дIаболабенна МалгIабикера мехкдаьттахой.

Ш. БУЗУРКИЕВ,
«Малгобекнефть» НГДУ группан инструктор.

ДОККХИЙЧА ТОЛАМАШКА

КПСС XXIV съезда решенена детош гIоаладьхача тха совхоза къахьегамхоша дикача толамаша чакхдаьккхар кIслагIча пятилетка хьалхара шу. Кхоачашдир боахама къахьегамхоша производства дерригача доакъошка шоаш тIайийца хинна социалистически декхараш. Масала, 23,9 центнер дар совхозе юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара чудена алат. ХIаьта социалистически декхарех чуда дийзар 22 центнер яр.

ДIадахача шера даьхача толамех эттара лоархIаммагIа дар да мертболахака продукция лаккхарга дIадодар боахамо дикка лехдаь хилар. Иштта, дIадахача шера цхьа центнер алат чударта дIадахар 3 сом 7 кепиг мара хилаьзар, планагIа дах сом дIадахийта дезача. ХIаьта гурахь дув алат дакххарга дIадахар планагIа 3,50 доача ше сом 76 кепиг мара хилланзар. Цу тайпара лоха дар кхыйола продукция якхарга дIадахар а. Цудухьа дIадахача шера совхоза хинна цIена пайда 121 эзар сом хилар.

Из толам болхлой кадраша, цар опытаца, къахьегама оасарлехица бузам болаш ба. Цудухьа бенам ба са алат кхедара йоаккха опыт, гонахI йолча болхлоех дуцa.

Пятилетка хьалхарча шера тIайийна социалистически декхараш толамца кхоачашдара совхоза кхаш лелачча бригадайта юкъе лархача социалистически ахье хьалхара моттиг Кадыров Хьусейна кулгалдеча бригада барттайнача коллектива яьккхай. ХIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 27,7 центнер алат чудера цар социалистически декхарех 25 центнер да дезаш хинчача. Социалистически декхарел соигIа цар чудена алат 1957 центнер хилар. Кхы а лакхагIа бар гурахь дийнача ялата хьувкьам. Социалистически декхарех 24 центнер йолча хIара гектара тIара 30,8 центнер, хIаьта кьа 32,6 центнер чудера.

Цу бригадерча Исрапилов Абусенга кулгалдеча звено коллективо социалистически декхарех 155 центнер чуаца езача, 194 центнер сийна хьажкIа гIадамаш чудера хIара гектара тIара.

Лакха социалистически декхараш тIайийнад укх кIслагIча пятилетка шоллагIча шера тха совхоза кхаш лелаегараша. Иштта, алан 21 центнер йолча хIара гектара тIара 21, 5 центнер алат а доаккхаш, алан 5330 тонн йолча 3810 тонн алат чуда.

Уж бехктохаме социалистически декхараш толамца кхоачашдара тешнаме лард йолаш ба хIана совхоза беррига къахьегамхой.

Агротехнически дикагIа йолча хамашка лаьтта удобренешца дика хьаьа а даь цхьоалагIча класса кондице фу а тоссаш севообороташка хьекжа 1300 гектара тIа дIадийра гурахь дув деррига алат. БIаьсти культураш дIадургIаша деррига лаьтта аьха дийнад, хIана кхаяка органически удобренеш йохкаш ба совхоза механизаторш. Дукха хIама дисахаш гурахь дийнача алаташта минеральни подкормка яр чакхдаккха а. ХIара гектара тIа юкъера лаьрхIача 1—1,5 центнер а кхоачийташ тоссаш и суперфосфат.

Боккха теркам тIабохийт совхозе шерта боахама керда специалистанг кхебара, цар балха опыт, гоавал лакхьара. Болх беш я боахаме агрономически механизаторийн школаш. Цига хьехаш ба боахама йоккха опыт йола, производство хьалха латто, дикагIа бола болхлой, специалисташ.

Ха ца йоаеш тIатеIа бIаьстанна шоай техника кийчъеш ба механизатораш а.

Совхоза ремонтни мастерско къахьегамхоша укх сахьате юкъера лаьрхIача 140 процент кхоачанъв юртбоахама техника тоаяра оттаьнь график. ХIаьта комбайнаш планагIа тоае езаш хинараш тоа а яь хIанз ерригаш а болх бе кийча я. ГрафикагIа тоае езаш юхейнса техника а цхьоалагIча марте еррига тоа а яь болх бе кийча хилийта социалистически декхараш тIайийцад мастерске коллективо.

Мастерске коллектива санна шоай теронаш а лоархIаш, хинна кхоачамбоацараш гуча а доахаш социалистически декхараш тIайиш собранеш чакхйоахаш а совхоза ерригача производственни участкашка. Цунца цхьан белгалдаккха доагIа совхозе хIанзале хьажкIаш йелаю звенош вIашагIъеххийгh а. Кхь хургьа уж боахаче укх шера алаташ сийсаш хьажкIаш кхеш.

А. НУЮМДЖИЕВ,
Урус - Мартана района «Красноармейский» совхоза керттера агроном.

НИЗ ЙОЛА ПРОГРАММА

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС корр.). Ленинградски областен юхьангарча партийни организацешка чакхъьнай КПСС ЦК ноябрьски (1971 шера) Пленума итогашка Ленинградски партийни организаце активна собрание доклад оча хана КПСС ЦК Генеральни секретара новкъоста Л. И. Брежнева хьалхашка оттадаь декхараши дувцаш хинна собрание.

Ленинградски коммунисташа массаис а цхьатарра къоабалъьй КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеш, Коммунистически партеи чуара арахьарен политика, КПСС ЦК-ан цун Политбюрон политически практически гIуллакхаш. Собранешка массана раьза а волаш тIайийцача резолюцешкен социалистически бахтадеь и х х а д, КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеш ленинградцаша мехка экономика дIахо дегIайоалаяра, дунен халкъашта юкъера Советски Союза авторитет лаккхъера тIаерзаь, чакхдоаргдолча гIулакхий низ бола программа санна тIайица хилар.

ОРЕНБУРГСКИ ОБЛАСТЬ. Къахьегаца сий долаш ба Беляевский района Ленина цIерагIча совхозера Коваленко доаьл. Ялаташ кхедериш дьесте сий цхьы тIа а лакху Константин Митрофанович — 30-ча шерашкарча трактористе — ворхI воIо.

Ялатаи чуецача хана доррига вежарий комбайнаш тIа бола беш хул. 1970 шера областе рекорд оттийр Леонидон Владимирой: «Сибиряк» яхача шиш комбайнаца 40 эзар центнер алат ларлла. ХIаьта 1971 шера, хоттама хьалаш лотту боаьша надоллашеьа а. Социалистически Къахьегама Турпала Коваленко Леонида дезала эвола, йоь комбайни тIа бахк а беш, 61 эзар центнер алат ардад. Iай шоай боахама тайп-тайпарча участкашка болх бу вежарша. Леонидан Васлаш совхозан мастерске ремонт и дизельни двигателаша.

Владимир — агроном - семеновод. БIаьстена хийчадь совхозе дерриге фу лакха классе йоаш хилар — цо а хIаьнга дакъа долаш хинна хIама дез-

— Николай — доакан дотта аппараташ инфер. Района эггара хьалхагIа деррига доахан машенашца датта йоалйенай совхоз. ДIадахача шера пхьаьл соигIа начахьалаккхина дIаенна 1300 тонн шурий. 100 Iаттах хIара Iаттагара ше шара ах шара соигIа килограм шурий хьехий хьайбаш далада гамзача Коваленко Александра.

ХIаьа бешан цхьанча машенаш тIа шоферала болх беш. БIаьстан юкъ кхалн балхаш лара доаглр Iалашдеш ба Коваленко Ивана Фёдорорча наха массеха бутт хьалхагIа совхоза болхлой комитета председательна нортан Коваленко Виктор.

СУРТА ТIА: совхоза бохкача боахама ерригача участкаша бIаргаго беш а рабочкома председатель В. К. Коваленко. ХIаьа моттаргаца В. А. Шевченкоа (аьрдахьа) цхьаьне ше воала 1972 шу кхетIоеттам бала бе йолалаьйтаче автоматически телефонни станко бала мишта бу хьоалаш.

Н. КУЗНЕЦОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КЕРДАДАР ЛЕХАРАШ

Соахк яьнах соигIа 28 эзар сома маьха продукцеца реализаци йир Грозненски ремонтно-механически завода коллективо. Укх шера кхы а оасарегIа къахьегадаш а коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча предприяте хоалонтиа.

Производственни планаш тIайийду социалистически декхараши кхоачашдеча хьнаре дакъа лоац рационализатораша.

Цар хьачуеннача 81 рацпредложенех 62 производствана юкъейиххьай. Цох баьлар 372580 сом пайда.

Заводерча рационализаторех дикагIа лоархIачарех ва завода керттера механик А. К. Штокман. ХьалхагIа втулкаш кхаь станока тIа кийчдора. Дукха балха ха йоаш совленагIа болхлой лелаьб боашн гIулакх дар из. Нов. Штокмана фрезерни станока тIа хеда а еш № 1722 йолча ахавтоматца втулкаш кийчьелга мегадир. Завода специалисташ раьза хилар цу кердачох. Иштта творчески хьинаре къаьлет цхьоалагIа цеха сборочни участка слесара Г. А. Горбачука а. Тхьаьа кхоалагIа яу да цо, шиш шоллагIа долла цIа а хинна дIаьттача, цу заводе хьаьнала къахьега. Заводе дикагIа болча болхлоех лоархIаш волча пох эттара хьалхарчарца вир коммунистически къахьегама ударник. Нов. Горбачуна дукха пайдане рационализаторски предложенеш юкъехийтай производствана. Соахк цох рацпредложени хьачуллар цо. ХьалхагIа Грозненски ремонтно-механически заводо ремонтни балхаш дара да хилча ярйоаца фенташ заказагIа «Красный молот» заводе, кхьчатаьа кийчьяйтар. Предприятена ше цаш гIулакх дар из. хIана аьнча ахчал средствах, транспорт, лаьрхIа болхлой лелаьбе безаш хиннадь.

Цу гIулакха творчески уйла лоеча тIехьагIа шоай заводе фенташ кийчьелга мегадир нов. Горбачуна. Уж фенташ кийчьера мегаргйолаш хилар заводерча автоматех - прессаех цаI. Хайра эргальхха тоае ловшар из цу гIулакха. ХIанз цхьаьннога а дехар де ца дезаш шоашта ала фенташ шоаш хьае заводе.

Хоаш ма хиллара, Грозненски ремонтно - механически заводе арахецача продукцех шолагIча дакъе пайда ийбу мехкдаьттахошен бурувдеттарашен. Iаьхий производствени базе, мел ара хьалаш, опыт йолча цу заводаца цахадаш бувзамаш леладу мехкдаьтта института, «Грознефть» объединене специалисташа. Масала, мехкдаьтта институтта болхлоаш О. Н. Самойлов Н. Н. Фиеникоев бурув деттача эша сиха хьалйоаха унифицированни узел вIашагIъелхар. Заводе хьаль и йоалхаме узел бурув тохача техначуа тIехьагIа мегаргйолаш а хинна соахк доаз совийни арахоц. Къахьарчуа кхоаза дукхагIа ях из, дика болх а бу. Нагахьа санна кхача кьахьегара яр хувадаш 2—3 сахьат воадаш хинлад, керда узел хувучера еррига а 20 минот мара эшац. Цу гIулакхе шера 341800 сом кхеде йиш хулайт.

—Кердача шера а шоай декхарех толамца лоархIаберга тха завода рационализаторераш. Гучанхазаа резерваш шертта а, — боах рационализаторий балха кулгалдара нов. Моргунов.

Х. БАЛАЕВ.

ТАМПЕРЕ, В. И. ЛЕНИНА МУЗЕЙ

Финсни городе Тампере 1984 шера дена болх беш я В. И. Ленина музей. Дукха ха йоаццаш Тампере вахе воаш цу музеи директорана соигIата юбилейни [illegible] аьнна сихача Арвиа Ладисеюна кхьнаьэ хилар АПН корреспондента. ДIаязды из хьачьнаь вопрос оалла газет доакаршта.

— Тампере бахача нахага хаттал Iа городера езагIа йола моттигаш малагIаш а, эттара хьалхарчарца цIи йоаккхаргьа хьона В. И. Ленина музея. Шарра-шера дукхагIа хул цун экспозицешка хьожаш бола нах. 1970 шера тхо дела хинна 17 эзар гаргга саг.

Шадахача шера, ремонт еш ше бутт юкъе беннабоалашехьа а, музее баьхнараш, тха моттигашка хьежача, геттара дукха бар — 17628 саг. Город Тампере йиллачаь дийнахь — 1 октябра — ерригача музейшка мах боацаш аха нукьа цу городской Iаьдалаша.

Тха музей, гучох, шиш тайпара рекорд оттаьай мехка: вIадиш уллача йолча цуи йоккха йоацача шиш зале лах сахьата 3650 саг хиннал.

Малаш ба музее улараш?

Эттара хьалхарча аргIаша, бакьдар аьнча, тха дий-мехкахой — финнаш ба. Соахк парех 11.841 саг хиннал. Цига ухараш юкъе ба 30 мехкаа — ГДР-ера, Швецера, Англера, Францера, США-ра, хIаьта Советски Союзера массаь а, кхьчахьара воалаш. Кхьчарех дукхагIа уж ункаь бохлой, кагирхой. Школьникаша группаегIа ю экскурсеш. Кхьча мехкий меттай институташкара студенташ хаст-хаста гидааги ноевоудикашх болаш хул. Доаццаш, унхаза ух финкасли халкъах баь масее тайпара нах.

ШагIатеха доагIа, хьона ухараьшта экскурсиони гIулакх дарах соигIа тамперски В. И. Ленина музея вIаштIехьдоахача доагIача Iилма-популярни документални кинофильмаша цхьаьца тайп-тайпара курсаш, семинараш, лекцеш пиллаш чакхйоахиг. Цу деррига хIамаша печатни пропагандеш ленински литературоеш цхьана кхы а дукхагIа тIаоа фински гражданий уйла. Музея гIуллакхаша вовкъостал ду советски фински халкъашта юкъера доттагIа чIоагIдера.

(АПН).

СУДИ ОБЩЕСТВЕННОСТИ

Социалистически законность лlенхаштта кхоачашдар, правопорядок толхаш долу моллагlа а хlамаш дlадахар коммунизм хьаьжира кертерча декхарех цаl да.

Правосуди кхоачашьеча общественность юкъеозара этапа дикагlа а массазара а форма я суда балха халкъа заседателаша дакъалоцийн хилар. Дош къастадеча, председателаца дош вончуша нийсса бокъо а йолаш, уголовни гражданскиш делаш къастадеча юкъарчаш доощаш дешьа лелаш соьгlа, цар бокхта болх бу условно суд ярашка хьожаш, кортамукъал ца стхаш суд хьча ххелетча нехьа гlулакхаша, дешара, балхгта хьожаша.

Халкъа заседателаша новкъостал ду новкъостий суда балха, суда решенеш кхоачашьяра тlехьожам лоаттабу, советски законодательство дlаховзийт, харжархоашта хьалхашка отчеташ ю.

Суда балха юкъе общественноста дакъалацара лоархlама форма я общественни обвинителаши общественни защитникашеи беш бола болх. Коллективна члена цхьа зуламанча дукхагlйолча хана следстви чакхъелалехьа дуьйна организаце собрание, цига къоастаде йиш, я общественни обвинитель е общественни защитники харжара дош. Нагахьа санна из къоастадалехьа дош дуьца отталой, судо организацера дех е общественни обвинитель е общественни защитник лоархlеш вакал къоастанар. Коллективан члена дош суде дахарах хоам кхачийча, общественни организаце е къахьегамхой коллективо, нагахь эшаш ва ваьна хете, е общественни обвинитель, е общественни защитник хьожаму. Общественни обвинитель е общественни защитник къоастадеш, коллектива дика дlакоэийта веза суде вахa член, дlахайта дела из балха, быте, цlагlа мишта хиннав, цо дар фуд. Суде дош дуьйцача вохийта вахал къоастаеш решени е бокъо я коллектива собрание санна, мишта профсоюза комитета, партийни е комсомольски организаце, правлене, мишта кхечар.

Предприяте е организаце администраце, хlьта мишта цхьаболча наха, гражданаша дахарах общественни вакалга суде дош дуьцача юкъе дакъа лацийта законагlа бокъо ю. Суде ваха саг общественноста цlерагlа бехка ве а бехказа ваккха общественни вакал ваи къоаставу коллектив тешаш цо лоархlаши болча вахaх саг. Лоархlаме да из дикагlболча производственникех хилар.

Общественни обвинитель е общественни защитник декхарийна ва дош къоастадеш суда новкъостам де. Цар бокъо я суда хьалхашка ходатайство е, суде еча пренешта юкъе дакъа лаца.

Дукхагlболча хана коллективано нийса хьестаду суде обвинитель вохийтаргва е защитник вохийтаргва, хlьта общественноста а вакалаша суде вахачоа законагlа йоггlа суд яр дехаш а хул.

Масала, «Старогрознефть» НГДУ бурув деттача контора коллектив юстри хилагар бурув деттачун Х. Ахмадова дош дуьцаш. Суде волчун дош из болх беш волча моттиге, дийца а дийца. Старопромысловски района халкъа судо цlенхаштта талlзар дир Ахмадовна. Частни определени ош бехктохаме ззар Ахмадова сесаг Ахмадова Марем, ший кlаьнка виро еттиш дукхьале ца ирал соьгlа, хала чоинаш хиннача кlаьнка дор а ца вехаш цlогlаре дlахка хиннай хана, из цхьа алла а ваийта. Судо из общественностага дlахайтар, хlьта цо судига цуьнан бехк бар а дийхар.

Судаша гражданскиш делаш дуьцача а хила йиш я общественни вакалий дакъа лоцаш. Гражданскиш дош дуьцаш цакъалацара общественноста вакалаш харжарна цар полномочен чlоагlъяран нерадок уголовни делай яр санна а.

Гражданскиш дош дуьцача хана общественноста вакалаша дакъа лоацаш хилара гlо ду граждалий, пачхалкхалкхени общественни организацей, бокъонаши законагlа дола хьашташи телхадеш дола бехьамаш а хьалаш а дlадахара, советски законаш кхоачашдара, социалистически вахара правилаш лелаяра а лерхlара а уйлание гражданашта кхетам балара дехар цlерагlа кхочашда йиш дуьцийт судага.

Коллективаша доалагlа дlабеннача наха кхетам балара даькъе бокхха лоархlам болаш а общественность. Зулам дакъале а кхетам а луш коллективе нийсача новкъа бокъалургбола нах уголовни бехке ца оаш. lазеп ца деш бита йиш хулийт доалагlа коллективага дlабеннараш.

Доалагlа дlахед лоадам боша зулам дакъ, из шоаш дара мукlарло а деш, дехке башна нах. Доалагlа дlахеца йиш яц хьалхагlа лаьрххlа зулам дакъ, е доалагlа дlахийна хьалха хиназоллачель вокха зулам дакъ е дакъа зулама воаш бехке а ца лоархlаш, дош дуьцаш дlадеш бола нах.

Нагахьа санна ца доалагl хьеацийтача коллективо шийна тlадехка декхараш кхоачаш а ца деш, общественни воздействие яра йостаргдала гlертам дlахайдар хугхьа а из доалагlа дlайнчча коллектива решена ю цуьна доал эттачара шен мукъа йоакхаш, из судага е прокуратурага дlа а войт, хьадех цо дола отташ хьахийцача сага цо даьча зуламах цуьнга уголовни талlзар дар.

Транспорт лехкара бокьонаш шайтара дlаяьла йоллавехь, вехк а войли мопед лийхача М. К. Эйгиазера дош Старопромысловски района халкъа судо дуьцача хана из доалагlа хьехецар дийхар «Вторчермет» Нохч-Гlалгlай Управлене коллективо. Управлене болх дика беш, быте а цlагlа а мерттlа волаш Эйгизер хилар тераза а дань судо доалагlа дlахийцар из. Из хьалхагlа суд ва а вацар, хlьта ше бехке хилара мукlарло деш а вор.

Законагlа доалагlа дlахеца йиш йоаца, судо уголовни бехктохаме вол нах коллективаша дlахецар деханш моттигаш нийсону суда практически балха тlа. Из хул суде волча саго даь зулам коллективаша мадарра дlа ца довзийташ, зуламах бехк байбеш, харцахьа дlабовзийтаи хиларах.

Дань зулам цо мадарра ца даьр юкъе волча коллективага дlадовзийта декхарийла ба цух дешига хьожа нилие е прокуратура бахьай.

«Чечингазстрой» треста АТК коллективна собрание дийцар 6300 кирпич лочкъаьча ну АТК шофера Луценко дош дуьцача бахийтара общественни вакалаш къоастабара дош. Коллективага Луценко дань зулам дlадовзийташ къамьлаш даьча профсоюза местком председателен хьечари дийцар но дань зулам махулаш ца бехказа воаккхаш. Цо хьалхагlа къоал а даьдаи, хlьта кирпич йоккха а лочкъаьлац, шийна цlеношм де мара, йоахар ца. Собрание общественни защитникалла къоастайир йоаххагlйола бухгалтер Мамонтова. Луценко доалагlа хьехецар судагара дехар тlа а диллар цуьна.

Заводской района халкъа судо дlахецанзар Луценко доалагlа, хlанна аьча из хьалха пачхалкхен рузкъа лочкъадарах Сунженски района халкъа судо ши шу ха теха хиннадаь. Из лочкъададьдар собранех цига къамьлаш даьраша.

Иштта хилар «Красный молот» завода болхлочун Карагодина хьакъехьа а. Хулиганал леладарах суде вар из. Цуьна общественни защитник къоастаеш коллективо собрание аьча решене тlа дуьцар ва балха тlехь дика хиларах, лочкъададьдар Карагодин цlагlа хадданза волаш, ла йиш йоацаш, сесагах, берех леташ, доалахоаца довнаш доахаш хилар, хlанита хулиганал леладарах хьалха суде хинна хилар. Цукхьа Ленински района халкъа судо дlаеоццаннор Карагодин доалагlа.

Суда общественноста бувзам хилара формех цаl я частни определенеш. Дешага хьожаш судо къоастаду зулам дара уйла тlеэзаеш хинна бахьанаши из дара нийслуш хинна хьалаш, общественни организацей кулгалхочуна дlахойт бахана во доал деш хилар, хадраш хиракара, уж бахатlа оттаяра, царна кхетам балара болх во бар, общественни рузкъаво лорадеш, къахьегама дисциплина техкаеш хилар, хьйдараш.

Зулам дерца къовсам лоаттабараш бокъонаш теххайтаргlйоаш хьалхе а гlуланкхаш дарна общественность юкъеозаш хьача формех а найда нlбу судаша. Уголовни гражданскиш гlуланкхий практика тохкаш, судахоша шоаш харжархоашта хьалхашка отчетан докладаш еча хана, кепайоазон тlа, радион телевидене гlолла дlадовзийт общественностага зулам дара хьахулаш дола бахьанаш.

Суда организаша шоай болх бу къахьегамхой депутатий Советий социалистически законноста массазарча комиссеца, новкъосташа йолча судаша айхха бувзам а лоаттабеш.

Халкъа судаш декхарийна я новкъосташха йолча судашта законодательство довзийтара тlехь, бехке волчо дань зо цуьга хьанестаоттадийтара тlехь гlо де.

Суда балха общественность юкъе озар дlахо а социалистически законность чlоагlдари зуламаш делта дlадаккхари партеи правительствахи отталь декхараш кхоачашдара къахьегамхой юкъеозара цхьа форма я.

К. ПАШКОВ,
Нохч-Гlалгlай АССР юстицие министерства халкъа судий къаггахьара консультант.

Художника П. В. Васильева

лоаккхаьа

В. И. Ленина Центральни музей выставкаш уттаеча йоакхача зале ше бутт хьалхагlа деш оттаь латт «В. И. Ленина образ РСФСР халкъа художника, СССР Пачхалкхен преме лауреата Петр Васильевич Васильева произведенеш» яха выставка. Цу кхаьа цига хьажа оспа 100 эзар гарга саг.

П. В. Васильева, графикех живописех, цlи хезаь шай ерригa творчество но ленински теме тlа беча балла хетаярах. Ильича, цуй вахарех гlулакхийн лоархlамегlарча этапашта хетадаьча графически портретийн живописни полотнайн бlарча галерея хьаьнай художника.

Шерра оттаь выставка — из я ах бlаь шера тlагlертта баьча балхах художника луш йола творчески отчет. Из хьеслар — меква культурни вахаре йоккха событа. П. В. Васильева Ленинаш дуьнаа за хьалхагlа деш советски изобразительни искусствой деша фонда чу яхаь. Цу тlа болх а беш, художника ма дарра lомадьад сийлахь - воккхача баьчча вахаре гlулакхаши, из хьийжав lаламьмате дукхача фотографешка, изобразительни искусства произведенешка автора доккха новкъостал даьд В. И. Ленина сератишкахнеи гаргарча нахех.

Москве хьоага оттаьчул тlехьагlа йоалаьанда Ленинградел тlоакха Киеве йода выставка.

СУРТА ТlА: П. В. Васильевий (аттехьара йоалагlвар) хьаьнаьа дош ба выставка бахкараш.

В. ЧЕРЕДИНЦЕВА сурт.
(ТАСС фотохроника).

ВАШИНГТОНА МАНЕВРАШ

НЬЮ-ЙОРК, 29 январь. (ТАСС). США кепайоаоноп общественни организаценик критика ю правительстве Вьетнама йолча политикех президента Р. Никсона аьча заявленешa. США правительство Вьетнама хачйоало гlерт ехlеаэнге тоаьх кьуьнара плань, — яхаш язду «Вашингтон пост» яхача газето. Из хьалла а санна, гlерт сдоала хlама америкаэнски хьесе дайтаэ.

Керда правительства машаре предложенеш парижски переговораш сайца латтачара йоалаийта маттане я могаш яц», йоах Нью-Йорк таймс» яхача газето. Уж предложенеш я, язду газето, «дlахо а Къилбседа Вьетнама бомбаш еттаргхиларах, Лаосан Камбоджанеи фецара налеташ ергхиларах, «американски тlемафецарчен тlема - фордацарчен низий доллъош йиила ха йоацаш Индокитае хургхиларах». Хила тарлургдолаш да, белгалдоаккх «Нью - Йорк таймса», Лаосерен Камбоджерен тlом а бlаьхбала.

Чикаго хиннача пресс-конференце тlема духхьаларча массеха организаце дlакхийкадир Индокитаерча американски интервенцена духхьаларa демонстрацеш ергхиларах йола планаши пачхалкхен духхьалъергхилари.

Американски халкъа эш цхьан кулктах латта влак—Къулбахьа —Малхбоален Азе мехкашкара американски эскар арадаккхара план,—йоах машара тlехьа къовсам лоаттаберий Чикагорча коалице пресс - конференце хьакхайкайьча заявлене тlа.

Доазол дехьара

ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪИЙ ХЬАШТАШТА

Хlана дунен общественноста керттера теркам тlабаха я 25 — 26 январе Праге хиннача Варшавски Договора юкъе дакъалоацача пачхалкхекий Политически консультативни комитета совещане ятогаш. Совещани хьежар Европерча машара, кхерамален, вlашн гlулакхаш леладара эттара актуальни йолчо проблемашка, цу деша хьакхехьара Деклараци тlа я йийар. Цуьна юкъе дакъалоацаш хиларашa тlайийдар США-с Индокитае дlахо а оча агрессеца дуьхьалдена, Вашингтона авантюристически политика хорцахьа лерхlеи Вьетнама, Камбоджа, Лаоса халкъашца барт — цхьогlо хилар чlоагlдеши йола заявлене тlайийдар.

Ужх деношка доазол дехьара ухача дукхача откликаша белгалбоаккх Европе машар, кхерамзле оттакрах, вlаши гlулакхаш леладарах йолча Деклараце бокхе лоархlам. Цу документа тlа белгалдоаккх вай континенте хьал тоадара позитивни лоархlам барал соьгlа, из процесс дlахо а сихъяра Европах чlоагlача машара а пайдане вlаши гlулакхаш леладара а тlаераяь йола хьадда предложенеш хилар. Цуьна новкъостал дергдар эттара хьалха кхерамалеки вlашн гlулакхаш леладерен Европе юкъара совещани ярo. Тlаийцача Деклараце тlа социалистически содружества мехкаше дlакхайкаьй, уж чlоагlа тешачогlа, дерригача мехкийн халкъийн хьаштаца мехкхара йола миштта йола кхерамзлен миштта вlаши гlулакхаш леладари lалейдергдола керттера принципаш. Ие эттара хьалхарча аргlана хlана Европе дола доазанаш доха йиш йоацаш хилара принцип я, машаре дахара принцип я, европейски пачхалкхенашта юкъара отношенеш дегlаяхкхара оттаь хьийола принципаш я.

Социалистически мехкий кепаоаэон комментареш тlа йоах Европага кхаьчад вай континенте тlа машара кхерамален хилар практически миштта lалашдергдола яхача эттара актуальни долча шеррача общественноста дагадоалача деша жоп луш дола керда лоархlаме документ. Аьа йиаза бокъо е йолаш «Трибуна люду» яхача польски газето йоах Праге тlаийца Деклараци дlахо а Европера отношенеш дегlайоаллара геттара бокхха лоархlам болаш хургья.

Хьокхаме да Деклараце бокхха дика лоархlам болаш хилар кепайоазон дукхача органаша а тlаэцаш хилар. «Прагера хьакхехьар чlоагlа теркам тlабахийта боагlа Европа юкъара совещани сихагlа яра бола тlахьехам», — яхаш язду Малхбузен Германе «Вестфалише рундшау» яхача газето. Кхаьмттел «Вашингтон пост» яхача газето а бакъду Варшавски Договора пачхалкхенашта Европера кхокхам мелбара тlаерзаь политика дехеш хилар Праге тlаийцача документеш тlа хилар.

Бакъда, дацдалийта йиш яц, — цуьнах аьннак Деклараце тlа а, кхолкам хьаллацар даза, континентера событеш ирьяра юха тlахьаждола низам Европе долаш хилар. «Руде право» яхача чехословацки газето белгалдоаккхаш махкиллара, совещание оттаьча лиие чlоагlалонах дахара ду обструкцега кхуда Малхбузера низам, хьаллоац капиталистически мехкашкара реалистически тенденцеш, дlакъоастабу кхерамзлени вlашн гlулакхаш леладерен дешай хьахьехьара Европа юкъара совещани гулъяра бакъарло е тlертараш.

И. ЛАПИЦКИЙ.
(ТАСС).

МАОЦАРА ХЬОАШАЛ ЧlОАГГlА ХЬАШТ ДОЛАШ ВА ШПРИНГЕР

Китайцара ший безам укх тlеехьарча хана гуччахь бувца немцан Аксель Цезарь Шпрингер, антикоммунистически пресса король. Цхьа ли дlаводаш цуй дукхача газетах цхьаьне, е цхьаза дерригнеша а, Пекинаца шоай даг тlаре безам хилар ца хийкадеш.

Шпрингера къайлахьоц, кlеьнла Пекинагахьа ший уйла леттар — духхьал Советски Союзана ший дилла моттиг йоацаш доикха моастагlал хилар бахьан долаш долге. Дlагlаухаш латтача социалистически содружества низом дуьнен халкъашта юкъарча СССР авторитетон сихха керда цхьогlонхой лахаиза варгвоацача кхоачаьвьа Шпрингер. Цхьаьбола кулгалхой СССР-в духхьаларчер низ бола партнераш ба аьина хет цуьна. Цу гlулакхе шеко из хилийтар дукха «Ди вельт» яхача газето кепатеха араьккхай газета арахьарча политически раздела хьалхара жоп дала декхарийла волча Дитер Цикона статья, цудухьа из статья программни хьисапе хетийта а гlертад из. Дика кхетадеш да, вешта а ма антисоветски хабарех хьелдизза хилар. Из, хоаш ма дарра, ерригача хьача шпрингеровски изданешта юкъе керттера да. Уйла йиташ да цхьаьха — Синьхуа агенстваца юкъа яйича санна хеталу из статья — маоистски пропаганда, санна, селла чlоагlа юхамаччахьа яьхай цу тlа ерриrа фихташ.

Дитер Цикона яхачоx, Китай каддаиза Индеи Советски Союзан оагlонгахьара «агрессивни кхерам тlалатта» йоккха миска я. Даим тlема кхерама хlал бах, йоах, китайски кулгалхой, хlьта из царна тlера а барrбаш, нагахьа санна... империалистически Малхбузенца Пекино барт ца бой. Бакъдар аьча, йоах Цикона, кхазаморгала доагlа Малхбузенах шийх а. Политикера хьашташ цхьетара хиларах терра вlаши барт хила беза шиннеи а.

Цхьа моллагlча тайпара кхокам кlаьдбарах американо-китайски отношенеш дагlаяхкхаро — йоах Цикона, — бокъонца политически экономически кооперацега кхачаве тарлу, хlьта вокх оагlоразьера хьаьнмтеттел тlема хьаштаж вlаши барта лахарга ю. Из ецай Шпрингера концерхаш чулаттача дерригача вьттехьарчей реакционни низашта йола политически пропагандистски ориентаце программа. Статья белгалйоал чакхйоаллача. Цикоа язду, Пекинацарча Малхбузен цхьогlонна духхьалара бахьанаш (къоастадаиза диса Тайванах хоадош, Вьетнамера тlом, японски хьашташ, хьаьний кортамукъален боланий кхел) тlехдаха дезаш. Из долла хlама, цуьга хьаттача — белгалагlа йола оагlош я.

«Ди вельт» цхьа тlадам а шеко яц китайски кулгалхой а цхазамо уйла хилараях шоай еррига стратеги дар цу тlара хьалъеш хилараях.

В. ЛОМЕЙКО,
АПН корреспондент.
Бонн.

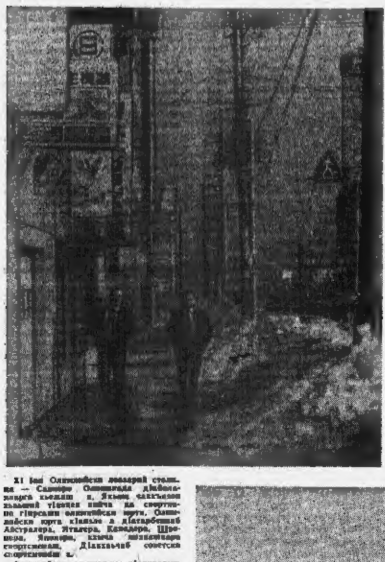

XI йоал Олимпийски ловзарий столица — Саппоро Олимпиада дlайолаялара хьеаш я. Яхьех чакхьаяно хьаьний тlаеце аийча да спортивни гlирсаши олимпийски юрта. Олимпийски юрта кlаньле а дlатарбеннай Австралера, Италера, Канадера, Швецера, Японера, яхача пахкашкара спортсменаш. Дlакхаьчай советски спортсменаш я.

Олимпийски ловзарва дlадолалуча Саппоро цуй гоьахьеиньнгиюн хьалбой бейтта бокха спортивни гlирс. Церна юкъе — 40 эзар зрителa лаьрхlа коньков яхха стадион, 11 эзар саг чухоаттаргвоала тlера дlакъойла катогу, 80 метрола трамплина.

Саппоро — миллион саг вахача Хоккайдо яхча гlайрон тlерра административни центра, цигда цхьаьдешкад, 12 километр йlаьхха метро лаьхье болх бе йоалалийтай. Города центральни улицашка хьалъэтад латт олимпийски ловзарий спортсменашка тоад...

ЛАККХЕРЧА СУРТА ТlА: Саппоро бала наьх дахкаш лоей цlийтац йолламаешта а, тоьах цхьалхабенна лла. Цхьабеьада, ше аьча а, хоа Хоккайдо белгаьа Японера дlац декхар хилар.

ЛОХЕРЧА СУРТА ТlА: «Маконоканэ» яхача метро станцена локкерча олимпийски юрта лалла отташ Олимпиада зебаєна тlайала обелиск.

Н. ГЕРОИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

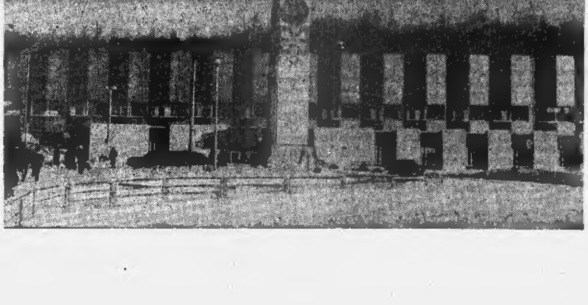

Пионерски юбилейна

В. И. Ленина цlерагlча Ерригсоюзни пионерски организаце 50 шу дизар белгалдоаккхаш а Дальнел, партех, комсомолех, пионерски вахарах дола керда иллеш бераwта тъадри царна пропагандa яри, талант йола композиторацш поэташ-иллеш ядерош хьагучбахер дуьне а СССР композиторий Союза правлене Секретариато, СССР писателий Союза правлене Секретариато, ВЛКСМ ЦК Секретариато, СССР Министрий Совета телевидени радиовещанен Пачхалкхен комитето соцам баь пионерски иллеш дикагlа хьан хьаьи хьаьна 1972 шера 30 апреле хьайийла Ерригсоюзни конкурс хьайкад.

КОНКУРСА ДЕКХАРАШ:

— берашта Даьхенах, партех, комсомолах, интернациональни доттагlалах, советски халкъе хьинар ца кходеш къахьегарах, сакъердамча пионерски гlуллах, пионерски организаце турпалча исторех дола керда иллеш хьовзи;

— дикагlдолча иллешта пионерски отрядаша, ансамблаша, хорашка пропаганда ега;

— берашта лерхlа музыкальни искусство дегlайоалара дикагlболa композитораци поэтаци - иллеш кадерали тlеозалга.

КОНКУРС ЧАКХЪЯККХАРА РЕЛОРЕ

1. Конкурсе дакъа лоац профессиональни композитораши поэташи.

2. Конкурса дlачуяц хьалагlа кепатеха арадаланзаи декхараш дола керда иллаш.

3. Конкурсе дlачуяу маманаца кхаь экземплярагlа кепатехача илле текст.

4. Иллеш 1 февралера дехе 1 апреле кхачаьнца дlачуяц жюре.

5. Кулгайоазош рецензешь эшаш авторашта юхалуан яц.

6. Укх адресагlа дохьийт иллеш: Москва, Качалова улица, 24, «Пионерски зорьхье». Пионерски илле конкурса жюри.

КОНКУРСА ИОЕХАЛЬЧ

Конкурсе котало хьаккарашта але оттаьй: хьалкхе цаl, шоллагlа шиь, кхоалагlа кхоь, поощрительни кхоь премеш:

хьалхара преми — 400 сом
шоллагlа преми — 300 сом
кхоалагlа преми — 200 сом
поощрительни преми—100 сом.

Премеш цхьатарарча довкъегlа дlачухо ась композиторашта поэташта юкъе.

Конкурса жюре бекъе а дlачухачарга хьанна радио чу гlолла дала цхьацадола иллеш могада.

Конкурса хьачча дикагlа доле иллаш кепатохаргда «Пионерски правда» тlа, «Пионер», «Костер», «Музыка», «Советская музыка», «Музыкальная жизнь», «Берий литература» яхача журналаш тlа. «Советски композитор» яхача издательства арахецарга конкурсе белгалдаьхана иллий хьаьсттe сборник.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

1 февраль.

9.30 — Кердадараш, 9.45 — Деширзошта. «Пионераш мугlарех боах». 10.15 — «Эрсий балете мастераш» яха художественни фильм. 11.35 — Берашта. «Осли плюшь» яха мультфильм. 12.15 — Шахматни школа. Шахматистий разрядни класс. 13.15 — «Кхоана, кхоана lуйране» яха телевизиони документальни фильм. 13.55 — «Горизонт». Ленинградера передача. 14.05 — Кердадараш. 17.00 — Берашта. Оахарий кьанехье берашта. 17.30 — «Уналцlене». lилман-популярни программа. 18.00 — Телевизиони кердадараш (гlалгlай, эрсий меттала). 18.30 — Дукен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала). 18.30 — Киножурнал. 18.50 — 02 ладуьгlал а. 19.00 — Миллионий ленински университет. Машара программа дlаьлош а. 19.30 — Поэзи. Байцага хьоаолгия вена ва Вознесенский. 19.55 — «Байкаль» яхача иллейн тlахкерийн ансамбле концерт. 20.55 — Передачий программа. 21.00 — «Ха». Информациони программа. 22.30 — «Ираклий Андроников дуьц...» Йоаллача искусство оагlонаш. 23.30 — Симфоническими концерт. 23.55 — Кердадараш.

2 февраль.

9.30 — Кердадараш. 9.45 — Деширзошта. «Мехкаша гlоале лела мух». 10.15 — «Верингаш нух доттагlеэя йола балладош» яха художественни фильм. 11.50 — Масала вая. 12.30 — Вайна массанене йола эшараш. 13.25 «Дебаш дола толамаш». Телевизиони документальни фильмий премьера. 13.40 — Кердадараш. 17.10 — Деширхошта Къоанбарий творчество. Концерт. Съездий Кремлевски дворецера передача. 18.00 — Спортивни хроника. 19.10 — Кеччунисти хан. 18.40 — Деширхошта. «Вай кхоабаш бераx». Кинорепортаж. 19.00 — Телевизиони кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.15 — Хоамаш, реклама. 19.30 — Шоана бераш. 19.30 — «Хьалхара йоl» яха художественни фильм. 21.00 «Ха». Информациони программа. 21.30 — Следствие дlахо хьожбараш. «lабрам Маклер» яха хьалхара дало. Телевизиони спектакль.

ХАОТТАМ

Тахан республикин гlоллен Грознени юкъ-юкъа лаьгlo лоа а догlаш гlаьхкъаьча белона, цхьаза чlоагlа мух а хьакхаш ха хила а фегара температуре республике гlолла 13—18. Грозне 15—17 градус шелах йолаш хила а тарлу. 2 февралера 5 февралe кхачалца лоадама йоачаи а йоаллаш ха хила а фегара температуре хьалхарча ах юкъагlа бийсашка 21—26 деношка 12—17 градус, шоллагlча ах юкъагlа бийсашка 15—20, деношка 7—12 градус шелал йолаш хила а тарлу.

Метеостанце.

ГРАЖДАНАШ!

Ма ярра кхоачашъя газови приборех пайда эцар кхерамза хулийтаргдоаца правилаш!

Болх беш йола приборешь бlарлехха саг воацаш ма йита. Газови приборашта тlа ма кхачийта нагlий бераш, къоакъо бохабенах, газови приборех пайда эца ца хоаш бола граждана.

Газови плитах цlенош дlакхабара пайда ма эцалаш — чlоагlа кхерамe да шоена из!

Дим ма делаш, чlоагlа шелал эттача хана сетташкарча газа дагоюни геттара лаьгlъяла тарлуш хилар. Горелкашкара газ кlеаига а чlоагlлуш - лаьгlлуш а йоате, газови прибор сихха дlайоаиша а цу хьакъехьа 0—4 телефон а техай хоам баиза а баргбаш.

Цхьаккха дича а мегаш дац тунгалго хьал цо оача е шибер дlакъайла йолча а хана цlенош дlоаздеча приборех, шийших, «ВНИСТО», «АГВ» яхача яйх пайда эца.

Дlакъайлала вовдашка (шибер) вадара кхераме я.

Дим ма делаш, lаи вамалахь, гlор еча хана, газ lo а ухаш газопровод толхаира кхераь чlоагlлуш хилар, пудухьа, нагахьа санна шуй квартире, лагlай кертe е цlенна кlаьхарча подвела чу газа хьеж ухе, хьал а ма лотае, аlа а ма йоле электричество, гучахьа йоагаш цlа ма хилийта (гlаьле оаар, цlаьлтор лотаяр, к. кх. дlахо). Цlагlа сихха кхиштай а хьеже, 0—4 телефонагlа хоам бе.

Газах пайда эцара правилаш толхархо а газ хьаухача хана сихха де дезар ца дoo а вихха ба, хlи жкха, отравлени е тарлу.

«Грозгоргаз» трест.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-61, 364051. Ленина улица, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 2-44-00; редактора зам.— 2-30-11; бехктохаме секретара — 2-34-30; партийни вахара, культура промышленностан отделий — 2-43-30; юрта боахама отделе — 2-42-30; письмай отделе бухгалтера — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революцие проспект 7/64.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-61, 364051, ул. Ленина, 11 (3 этаж). Телефоны: редактора—2-44-00; зам. редактора—2-30-11; ответственного секретаря—2-34-30; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 2-43-30; отдела сельского хозяйства—2-42-30; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/64.

С00035 Заказ № 763.